

شکل ۱-۲

۲-۲ سازه‌های هیبر استاتیک

تا کنون فرض بر این بوده است که می‌توان نیروهای محوری در اعضاء یک سازه، استفاده از معادلات تعادل بدست آورد. اما موارد دیگری وجود دارد که در آنها معادلات تعادل به تنهایی برای تعیین همه نیروهای داخلی و واکنش‌ها کفایت نمی‌کند. این سازه‌ها سازه‌های هیبر استاتیک یا سازه‌هایی که به طور استاتیکی نامعین می‌باشند خواص می‌شوند.

برای تحلیل سازه‌های هیبر استاتیک دو روش عمومی نیرو و تغییر مکان وجود دارد که به کمک مثال‌هایی این دو روش را شرح می‌دهیم.

۲-۱ اصل اجتماع اثر قوا

مطابق این اصل هر گاه سازه‌ای به طور همزمان تحت تأثیر تعدادی نیرو باشد تغییر مکان ایجاد شده در هر نقطه از آن مجموع تغییر مکان‌های ایجاد شده بوسیله هر یک از آن نیروهاست وقتی که هر یک از آنها به تنهایی بر سازه وارد شوند. این اصل وقتی بر قرار است که سازه رفتار سازه‌ای خطی داشته باشد و برای اینکه این نکته صادق باشد دو شرط باید برقرار باشد. اول اینکه مصالح سازه باید از قانون هوک پیروی کند. به عبارت دیگر رابطه بین تنش و کرنش خطی باشد. دوم اینکه تغییر شکل‌های کوچک سازه نباید در روی عمل بارهای وارده تأثیر داشته باشد (مسئله ۲۳-۱ را ببینید). در مورد دوم بعداً در فصل ستون‌ها و کمانش بحث بیشتری خواهد شد.

بعنوان مثال میله منشوری AB را در نظر بگیرید (شکل ۱-۲). در اثر نیروهای کششی  $P_1$  طول میله به اندازه  $\delta_1$  و در اثر نیروهای کششی  $P_2$  طول میله به اندازه  $\delta_2$  افزایش می‌یابد. حال اگر  $P_1$  و  $P_2$  همزمان بر میله اثر کنند (شکل ۱-۲c) اضافه طول با استفاده از رابطه 1-12 برابر خواهد بود با

$$\delta = \frac{(P_1 + P_2)L}{AE} = \frac{P_1 L}{AE} + \frac{P_2 L}{AE} = \delta_1 + \delta_2$$

سازه‌های کششی و فشاری هیبر استاتیک

زیرا هر گاه این واکنش را بر داریم سازه ایزواستاتیک و پایدار باقی می ماند. بدین ترتیب از نقطه نظر تحمل بار وارده واکنش در انتهای A لازم نیست و زائد می باشد. سازه ای که بعد از برداشتن واکنش اضافی باقی می ماند به نام سازه مینا خوانده می شود. حال بیاییم اثر بار P را در روی تغییر مکان نقطه A در سازه مینا در نظر بگیریم (شکل ۲-۲b). این تغییر مکان برابر است با

$$\delta_P = \frac{Pb}{EA}$$

که به طرف پایین می باشد. سپس اثر واکنش زائد  $R_a$  را در روی تغییر مکان نقطه A (شکل ۲-۲c) تعیین می کنیم. توجه کنید در این حالت  $R_a$  باید به صورت باری که بر سازه مینا وارد می شود تصور گردد. تغییر مکان رو به بالای نقطه A در اثر بار  $R_a$  برابر است با

$$\delta_R = \frac{R_a L}{EA}$$

تغییر مکان نهایی  $\delta$  نقطه A تحت اثر توأم بارهای P و  $R_a$  با ترکیب نمودن  $\delta_P$  و  $\delta_R$  بدست می آید. اگر تغییر مکان رو به پایین را مثبت فرض کنیم می توانیم بنویسیم

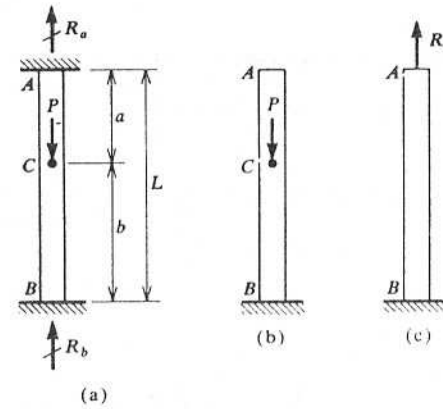
$$\delta = \delta_P - \delta_R$$

از آنجایی که تغییر مکان واقعی نقطه A در سازه اولیه صفر می باشد نتیجه می شود

$$\delta_R = \delta_P \quad (2-2)$$

$$\frac{R_a L}{EA} = \frac{Pb}{EA} \quad (2-3)$$

میله AB شکل ۲-۲a در دو انتها به تکیه گاههای صلبی متصل می باشد و به وسیله بار محوری P در نقطه میانی C بارگذاری شده است. واکنشهای  $R_a$  و  $R_b$  را که در دو انتهای میله ایجاد می شود تعیین کنید.



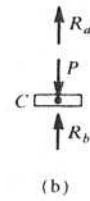
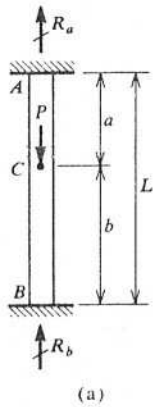
شکل ۲-۲

حل: واکنشهای  $R_a$  و  $R_b$  را نمی توان صرفاً از معادلات تعادل بدست آورد. تنها معادله تعادل موجود برای میله عبارتست از

$$R_a + R_b = P \quad (2-1)$$

که دو مجهول دارد و نمی توان مجهولات را پیدا کرد. برای حل سازه مزبور احتیاج به معادله دیگری است که با بررسی تغییر شکل ها بدست می آید.

برای حل سازه های هیبرید استاتیک دوروش کلی وجود دارد. این مثال با هر دوروش حل میشود. در روش اول ابتدا ما یکی از واکنش ها را بعنوان کمیت مجهول انتخاب می کنیم. در این مثال  $R_a$  را به عنوان کمیت مجهول اختیار می کنیم. اگر این کمیت معلوم باشد واکنش دیگر  $R_b$  از معادله 2-1 بدست می آید. کمیت مجهول  $R_a$  به نام واکنش اضافی خوانده میشود



شکل ۳-۲

در معادلات فوق فرض شده است که تغییر مکان  $\delta_C$  به طرف پایین مثبت باشد. در نتیجه در قسمت بالای میله کشش و در قسمت پایین آن فشار ایجاد می شود. قدم بعدی جدا کردن نقطه C در میله بعنوان یک جسم آزاد (شکل ۳-۲ b) است و در نظر گرفتن تعادل آن می باشد. نیروهایی که بر جسم آزاد مربوطه وارد می شوند عبارتند از بار P به طرف پایین، نیروی کششی  $R_a$  در قسمت بالا و نیروی فشاری  $R_b$  در قسمت پایین. معادله تعادل در امتداد قائم به صورت زیر نوشته می شود:

$$R_a + R_b = P \quad (2-6)$$

$R_a$  و  $R_b$  را از معادلات 2-5 در معادله 2-6 جایگزین می کنیم.

$$\frac{EA}{a} \delta_C + \frac{EA}{b} \delta_C = P \quad (2-7)$$

از این رابطه واکنش  $R_a$  بدست می آید.

$$R_a = \frac{Pb}{L} \quad (2-4)$$

با جایگزینی  $R_a$  در معادله 2-1 واکنش  $R_b$  بدست می آید.

$$R_b = \frac{Pa}{L}$$

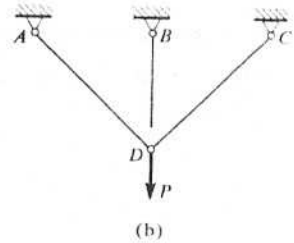
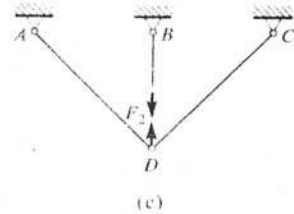
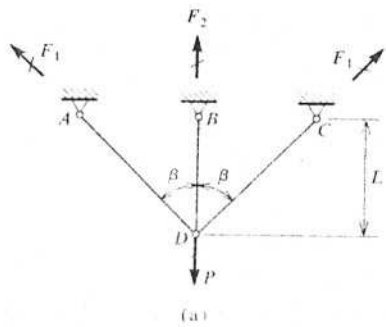
روش مذکور در بالا برای تحلیل سازه های نامعین را می توان با این صورت خلاصه کرد. یکی از واکنش های نامعلوم بعنوان واکنش اضافی انتخاب می شود و با برداشتن این واکنش اضافی از روی سازه، سازه مبنا تشکیل می شود. سپس سازه مبنا که به طور استاتیکی معین و پایدار می باشد تحت اثر بار واقعی P و همچنین بار واکنش اضافی قرار داده می شود. تغییر مکان های ایجاد شده بوسیله دو سیستم بار گذاری محاسبه و با یکدیگر ترکیب می شود تا معادله ای که موسوم به معادله سازگاری تغییر مکان ها می باشد بدست آید (معادله 2-2). این معادله سازگاری بیان کننده یک شرط مربوط به تغییر مکان ها می باشد (در مثال مزبور  $\delta$  برابر صفر است). بعد از جایگزینی تغییر مکان ها بر حسب نیروها در معادله سازگاری (معادله 2-3) واکنش مجهول بدست می آید (معادله 2-4).

بالاخره نیروهای نامعلوم باقی مانده به کمک معادلات تعادل بدست می آیند.

روش مورد بحث در بالا به نام روش نیرو خوانده می شود زیرا در آن یکی از نیروها به عنوان مجهول اولیه انتخاب می شود. روش نیرو یک روش کاملاً کلی برای حل سازه های هیپر استاتیک با درجات نامعینی خیلی زیاد می باشد (درجه نامعینی استاتیکی یا درجه هیپر استاتیکی یک سازه برابر است با تعداد نیروهای مجهول سازه منهای معادلات تعادل موجود برای سازه).

حال مثال مزبور را با دومین روش عمومی تحلیل سازه های هیپر استاتیک حل می کنیم (شکل ۳-۲ a). در این روش ما تغییر مکان  $\delta_C$  نقطه C را به عنوان کمیت نامعلوم انتخاب می کنیم. نیروهای  $R_a$  و  $R_b$  در قسمت های بالا و پایین میله را می توان بر حسب  $\delta_C$  بیان نمود.

$$R_a = \frac{EA}{a} \delta_C \quad ; \quad R_b = \frac{EA}{b} \delta_C \quad (2-5)$$



شکل ۲-۴

حل: چون خرپا و بارگذاری روی آن متقارن است نیروهای کششی در میله‌های خارجی برابر می‌باشند. معادله تعادل نیروها را در امتداد قائم می‌نویسیم.

$$2F_1 \cos \beta + F_2 = P \quad (2-9)$$

این معادله شامل دو نیروی مجهول  $F_1$  و  $F_2$  می‌باشد. از این رو یک معادله دیگر لازم است تا بتوان نیروها را بدست آورد.

در این مثال نیروی  $F_2$  به عنوان نیروی مجهول اولیه یا نیروی اضافی انتخاب می‌گردد و برای اینکه این نیرو برداشته شود میله BD در انتهای پایینش بریده می‌شود. موقعی که بار P در روی سازه مینا اثر می‌کند (شکل ۲-۴b) تغییر مکان به طرف

از این رابطه  $\delta_c$  بدست می‌آید.

$$\delta_c = \frac{Pab}{EAL} \quad (2-8)$$

با داشتن  $\delta_c$  واکنش‌های  $R_a$  و  $R_b$  از معادلات 2-5 بدست می‌آیند.

$$R_a = \frac{Pb}{L} ; R_b = \frac{Pa}{L}$$

البته این نتایج با نتایج روش قبلی یکسان می‌باشد.

به طور خلاصه در روش دوم یک تغییر مکان مناسب بعنوان کمیت مجهول انتخاب می‌شود. این تغییر مکان باید چنان انتخاب شود که نیروها در قسمت‌های جداگانه سازه را بتوان بر حسب آن بیان نمود. سپس این نیروها در معادله تعادل ترکیب می‌شود (معادله 2-6). بعد از جایگزینی نیروها بر حسب تغییر مکان‌ها در معادله تعادل (معادله 2-7) تغییر مکان مجهول بدست می‌آید (معادله 2-8). سرانجام با داشتن تغییر مکان مجهول نیروها بدست می‌آیند.

این روش تحلیل سازه‌های هیبر استاتیک به نام روش تغییر مکان خوانده می‌شود زیرا در این روش یک تغییر مکان به عنوان کمیت مجهول اولیه انتخاب می‌شود. این روش نیز مانند روش نیرو یک روش کلی برای تحلیل بسیاری از سازه‌ها می‌باشد (مرجع 17). انتخاب هر یک از این دو روش برای تحلیل سازه‌های بزرگ بستگی به عوامل بسیاری از جمله هندسه و تعداد اتصالات دارد. به طور کلی موقعی هر یک از این دو روش بر دیگری برتری دارد که تعداد مجهول‌های اولیه آن کمتر باشد. در هنگام تحلیل سازه‌ها با استفاده از حسابگرهای الکترونیک روش تغییر مکان در بسیاری مواقع بر روش نیرو برتری دارد (مرجع 17).

مثال ۲-۲

خرپای شکل ۲-۴ a را با استفاده از روش نیرو حل نمایید.

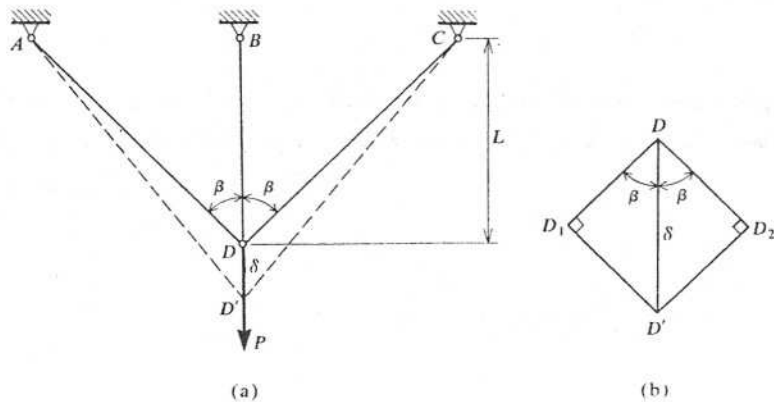


سرانجام از معادله تعادل ( معادله 2-9 ) نیروی  $F_1$  بدست می آید .

$$F_1 = \frac{P \cos^2 \beta}{1 + 2 \cos^3 \beta}$$

مثال ۲-۳

مثال ۲-۲ را با روش تغییر مکان حل کنید .



شکل ۲-۵

حل : تغییر مکان  $\delta$  مفصل D را به عنوان کمیت مجهول انتخاب می کنیم ( شکل ۲-۵ a ). خط چین ها در شکل ۲-۵ a شکل تغییر مکان یافته خرپا را نشان می دهد. نمودار ویلیو برای مفصل D در شکل ۲-۵ b رسم شده است . خطوط  $DD_1$  و  $DD_2$  به ترتیب معرف اضافه طول میله های AD و CD و خط  $DD'$  معرف تغییر مکان قائم نقطه D ( $\delta$ ) می باشد . از نمودار مزبور اضافه طول میله های

پایین مفصل D با استفاده از نمودار ویلیو برابر می شود با ( مسئله ۲۵ - ۱ را ببینید )

$$\delta_P = \frac{PL}{2EA \cos^3 \beta} \quad (2-10)$$

در این رابطه L طول میله قائم می باشد و فرض شده است که تمام میله ها صلبیت محوری یکسان EA داشته باشند . موقعی که نیروی اضافی  $F_2$  بر سازه مینا ( شکل c ۲-۴ ) اثر می کند میله بریده شده BD بوسیله نیروی  $F_2$  به طرف پایین کشیده می شود و در عین حال نیروی مساوی ولی مخالف نیروی مزبور بر مفصل D به طرف بالا وارد می آید . نیروی دومی باعث می شود که مفصل D به اندازه ( با معادله 2-10 مقایسه کنید )

$$\delta_F = \frac{F_2 L}{2EA \cos^3 \beta} \quad (2-11)$$

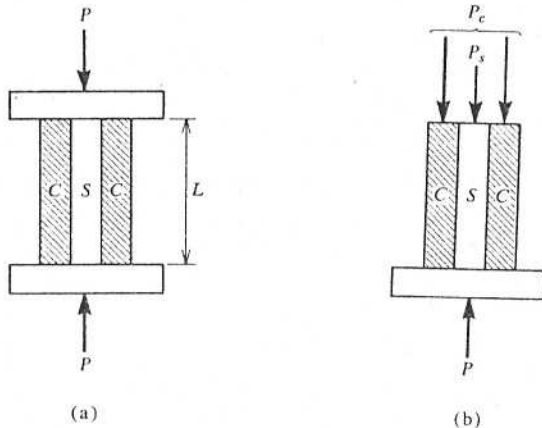
به طرف بالا تغییر مکان یابد . تغییر مکان کل به طرف پایین مفصل D در اثر همزمان  $F_2$  و  $F_1$  برابر  $\delta_P - \delta_F$  می باشد . باید توجه نمود که میله BD نیز به اندازه  $\frac{F_2 L}{EA}$  اضافه طول پیدا می کند . شرط سازگاری تغییر مکان ها در مفصل D به این صورت بیان می شود : تغییر مکان به طرف پایین مفصل D برابر است با اضافه طول میله BD . بنابراین

$$\delta_P - \delta_F = \frac{F_2 L}{EA} \quad (2-12)$$

با جایگزینی معادلات 2-10 و 2-11 در معادله 2-12 و حل معادله حاصل برای  $F_2$  خواهیم داشت

$$F_2 = \frac{P}{1 + 2 \cos^3 \beta}$$

یک استوانه فولادی و یک لوله مسی که در شکل ۲-۶ a به ترتیب با S و C مشخص شده‌اند بین دو سر یک ماشین آزمایش تحت فشار می‌باشند. تنش‌های ایجاد شده در فولاد و مس و کرنش فشاری ناشی از نیروی P را در جهت قائم تعیین کنید. صلبیت محوری استوانه فولادی و لوله مسی را به ترتیب  $E_S A_S$  و  $E_C A_C$  فرض کنید و از روش نیرو استفاده نمایید.



شکل ۲-۶

حل: صفحه فوقانی را بر می‌داریم تا سازه در شکل ۲-۶ b بدست آید. نیروهای مجهول  $P_S$  و  $P_C$  که به ترتیب معرف نیروهای محوری کل در فولاد و مس می‌باشند به وسیله معادله تعادل زیر به یکدیگر ارتباط دارند:

$$P_S + P_C = P \quad (2-16)$$

استوانه فولادی به اندازه  $\frac{P_S L}{E A}$  و لوله مسی به اندازه  $\frac{P_C L}{E A}$  کوتاه می‌شود. شرط سازگاری تغییر مکان‌ها در این مثال برابر بودن کاهش طول استوانه فولادی با کاهش

مایل بر حسب  $\delta$  بدست می‌آیند.

$$DD_1 = DD_2 = \delta \cos \beta$$

بنابراین نیرو در میله‌های مایل برابر است با

$$F_1 = \frac{EA \cos \beta}{L} (\delta \cos \beta) = \frac{EA \delta \cos^2 \beta}{L} \quad (2-13)$$

نیرو در میله قائم نیز مساویست با

$$F_2 = \frac{EA \delta}{L} \quad (2-14)$$

معادلات 2-13 و 2-14 نیروهای میله‌ها را بر حسب یک کمیت مجهول یعنی تغییر مکان  $\delta$  می‌دهند. حال اگر این نیروها را در معادله تعادل (معادله 2-9) جایگزین کنیم تغییر مکان  $\delta$  بدست می‌آید.

$$\frac{2EA \delta \cos^3 \beta}{L} + \frac{EA \delta}{L} = P$$

$$\delta = \frac{PL}{EA} \frac{1}{1 + 2 \cos^3 \beta} \quad (2-15)$$

با جایگزینی  $\delta$  از معادله فوق در معادلات 2-13 و 2-14 نیروهای داخلی میله‌ها بدست می‌آیند. واضح است که جواب‌های حاصله همان جواب‌های مثال قبل خواهد بود.

طول لوله مسی می باشد. بنابراین

$$\frac{P_S L}{E_S A_S} = \frac{P_C L}{E_C A_C} \quad (2-17)$$

از حل همزمان دو معادله 2-16 و 2-17 نیروها در فولاد و مس بدست می آیند.

$$P_S = \frac{E_S A_S}{E_S A_S + E_C A_C} P \quad ; \quad P_C = \frac{E_C A_C}{E_S A_S + E_C A_C} P \quad (2-18)$$

تنش فشاری  $\sigma_S$  در فولاد از تقسیم نمودن  $P_S$  بر  $A_S$  و تنش فشاری  $\sigma_C$  در مس از تقسیم نمودن  $P_C$  بر  $A_C$  بدست می آید.

$$\sigma_S = \frac{P_S}{A_S} = \frac{E_S}{E_S A_S + E_C A_C} P$$

$$\sigma_C = \frac{P_C}{A_C} = \frac{E_C}{E_S A_S + E_C A_C} P$$

کرنش فشاری  $\epsilon$  که برای فولاد و مس یکسان می باشد با استفاده از قانون هوک بدست می آید.

$$\epsilon = \frac{\sigma_S}{E_S} = \frac{\sigma_C}{E_C} = \frac{P}{E_S A_S + E_C A_C} \quad (2-19)$$

این معادله نشان می دهد کرنش فشاری برابر است با بار کل تقسیم بر مجموع صلبیت های محوری استوانه فولادی و لوله مسی.

مثال قبل را با روش تغییر مکان حل کنید.

حل: تغییر مکان مجهول در این مثال تغییر مکان نسبی  $\delta$  بین دو صفحه انتهایی انتخاب می شود که برابر است با کاهش طول استوانه فولادی و لوله مسی. نیروهای  $P_S$  و  $P_C$  بر حسب  $\delta$  عبارتند از

$$P_S = \frac{E_S A_S \delta}{L} \quad ; \quad P_C = \frac{E_C A_C \delta}{L} \quad (2-20)$$

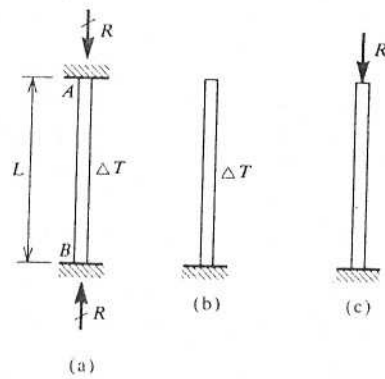
از جایگزینی این عبارات در معادله تعادل (معادله 2-16) نتیجه می شود

$$\frac{E_S A_S \delta}{L} + \frac{E_C A_C \delta}{L} = P$$

از این رابطه تغییر مکان  $\delta$  بدست می آید.

$$\delta = \frac{PL}{E_S A_S + E_C A_C}$$

حال اگر مقدار  $\delta$  را در روابط 2-20 قرار دهیم نیروهای  $P_S$  و  $P_C$  به دست می آیند. نتایج حاصله با نتایج مثال قبلی (معادله 2-18) مطابقت دارد. همچنین از تقسیم نمودن  $\delta$  بر  $L$  کرنش  $\epsilon$  بدست می آید که با رابطه 2-19 یکسان می باشد. مقایسه مثال های ۲-۴ و ۲-۵ نشان می دهد که از لحاظ محاسباتی بعضی مواقع اختلاف کمی بین دو روش نیرو و تغییر مکان وجود دارد. از طرف دیگر باید توجه نمود که در مسائل پیچیده تر فرق محاسباتی قابل ملاحظه ای می تواند بین دو روش وجود داشته باشد. برای مثال هر گاه سازه شکل a-۲ را با اضافه نمودن استوانه هایی با



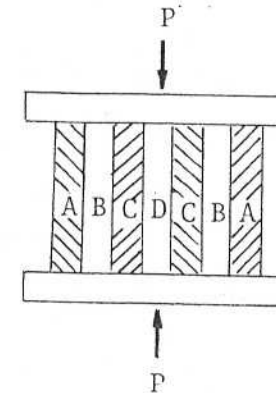
شکل ۸-۲

افزایش طول پیدا کند. در این رابطه  $\alpha$  ضریب انبساط حرارتی (جدول ۲-۱ را ببینید)،  $L$  طول میله و  $\Delta T$  افزایش درجه حرارت می باشد. چون این افزایش طول به آزادی رخ می دهد در میله هیچ تنش ایجاد نمی شود.

جدول ۲-۱ مقادیر نمونه ضریب انبساط حرارتی

مصلح	ضریب انبساط حرارتی $10^{-6}/^{\circ}C$
فولاد	۱۱/۷
الومینیوم	۲۴ - ۲۱/۴
منیزیم	۲۶/۱
مس	۱۶/۷۵
بتن	۷/۲ - ۱۲/۶

مصلح دیگر پیچیده تر کنیم (شکل ۲-۷) در این صورت روش تغییر مکان به همان سادگی مثال ۲-۵ خواهد بود، در حالی که روش نیرو خیلی پیچیده تر خواهد شد و منجر به حل دستگاه معادلات خطی می گردد. موارد دیگری وجود دارد که در آنها روش نیرو راه حل ساده تری ارائه می دهد (برای مثال مسئله ۳-۲ را ببینید).



شکل ۷-۲

۲-۳ آثار گرمایی، اندازه نبودن ابعاد اعضاء سازه و تغییر شکل اولیه

در سازه های ایزو استاتیک تغییر یکنواخت درجه حرارت در سراسر سازه تنش در آن تولید نخواهد کرد زیرا تمام سازه می تواند به آزادی انقباض یا انقباض پیدا کند. از طرف دیگر تغییر درجه حرارت در سازه های هیبر استاتیک تولید تنش هایی موسوم به تنش های گرمایی می کند. با مقایسه میله ای که در یک انتها آزاد می باشد (برای مثال شکل ۱۰-۱ را ببینید) با میله ای که در هر دو انتها گیردار است (شکل ۲-۸ a) می توان به نتیجه فوق رسید. در حالت اول ازدیاد یکنواخت درجه حرارت در سراسر میله باعث می شود که میله به اندازه

$$\delta = \alpha L \Delta T$$



کردن سه عضو به یکدیگر و سوار کردن خرپا باید میله قائم را فشرده و میله‌های مایل را کشید. فرض کنید  $F$  نیروی فشاری در میله قائم باشد (شکل  $b$  - ۹ - ۲). در این صورت تغییر مکان به طرف پایین اتصال  $D$  در اثر نیروی  $F$  (از معادله 2-10) برابر است با

$$\delta_F = \frac{FL}{2EA \cos^3 \beta}$$

شرط سازگاری تغییر مکان‌ها در اتصال  $D$  بدین صورت بیان می‌شود: تغییر مکان رو به پایین  $\delta_F$  اتصال  $D$  برابر است با اضافه طول اولیه  $\Delta L$  میله قائم منهای کاهش طول میله قائم در اثر نیروی  $F$ . بنابراین معادله سازگاری تغییر مکان‌ها عبارتست از

$$\frac{FL}{2EA \cos^3 \beta} = \Delta L - \frac{FL}{EA}$$

از این رابطه  $F$  بدست می‌آید.

$$F = \frac{EA \Delta L}{L} \frac{2 \cos^3 \beta}{1 + 2 \cos^3 \beta} \quad (2-22)$$

با دانستن نیروی  $F$  نیروهای داخلی میله‌های مایل به سهولت از معادله تعادل مفصل  $D$  در امتداد قائم بدست می‌آیند. دو مثال قبلی نشان دهنده این واقعیت می‌باشند که روش‌های تحلیل سازه‌های هیبر استاتیک وقتی که تغییرات درجه حرارت و یا تغییر شکل اولیه وجود دارد همان روش‌هایی است که برای تحلیل یک سازه هیبر استاتیک تحت اثر بارهای خارجی بکار می‌رود.

به عنوان یک مثال نهایی مجدداً خرپای شکل  $a$  - ۹ - ۲ را در نظر می‌گیریم و این بار فرض می‌کنیم که میله قائم حرارت داده شده بطوریکه درجه حرارت آن به اندازه

در حالت میله هیبر استاتیک شکل  $a$  - ۸ - ۲ میله نمی‌تواند ازدیاد طول پیدا کند و در نتیجه در اثر ازدیاد درجه حرارت در آن نیروی فشاری  $R$  ایجاد می‌شود. این نیرو را می‌توان با روش‌های حل سازه‌های هیبر استاتیک که در بخش قبل بحث شد بدست آورد. اگر انتهای  $A$  را با برداشتن واکنش  $R$  آزاد کنیم (شکل  $b$  - ۸ - ۲) تغییر مکان رو به بالای نقطه  $A$  در اثر تغییر درجه حرارت برابر  $\alpha L \Delta T$  و تغییر مکان رو به پایین نقطه  $A$  در اثر نیروی  $R$  (شکل  $c$  - ۸ - ۲) برابر  $\frac{RL}{EA}$  می‌باشد. با مساوی قرار دادن این دو تغییر مکان نیروی مجهول  $R$  بدست می‌آید.

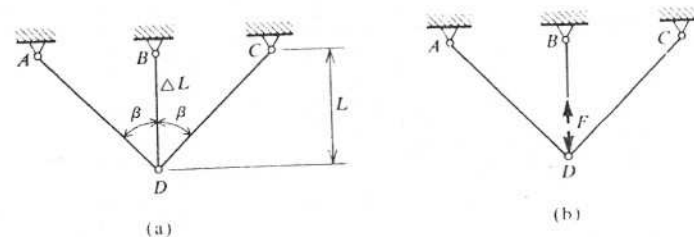
$$R = EA \alpha \Delta T$$

با داشتن  $R$  تنش و کرنش فشاری در میله به صورت زیر محاسبه می‌شود:

$$\sigma = \frac{R}{A} = E \alpha \Delta T \quad ; \quad \epsilon = \frac{\sigma}{E} = \alpha \Delta T$$

از این مثال مشاهده می‌شود که در اثر تغییر درجه حرارت در یک سازه هیبر استاتیک حتی اگر تحت اثر هیچ نوع بار خارجی نباشد تنش ایجاد می‌گردد.

موقعی که طول یکی از اعضاء سازه درست نمی‌باشد و یا وقتی که یکی از اعضاء سازه بوسیله نیروهایی پیش تنیده شده که بعداً برداشته می‌شود وضعیت مشابه حالت فوق به دست می‌آید. در هر دو حالت یک تغییر شکل اولیه در سازه وجود دارد که حتی بدون وجود بارهای خارجی در سازه تنش ایجاد می‌کند. برای مثال فرض کنید در خرپای شکل  $a$  - ۹ - ۲ طول میله قائم بجای  $L$  برابر  $L + \Delta L$  باشد. در این صورت برای وصل



شکل ۹ - ۲

۱۲۱  
 حل : اولین قدم در حل این مسئله رسم نمودار جسم آزاد AB می باشد  
 ( شکل b ۱۰-۲ ) از دو معادله تعادل نیروها در امتداد افق و قائم و معادله تعادل  
 لنگری حول نقطه A نتیجه می شود

$$\sum F_h = A_x = 0$$

$$\sum F_v = A_y + P_{cu} + P_{st} - 200 \times 10^3 = 0$$

$$\sum M_A = 1000P_{cu} + 2000P_{st} - 200 \times 10^3(1500) = 0 \quad (1)$$

چون دو معادله آخر دارای سه مجهول می باشند سازه مزبور یک درجه هیپر استاتیک است و ما مجبوریم تغییر شکل سازه را مطالعه کنیم . چون میله AB صلب است تنها حرکتی که می تواند داشته باشد دورانی به صورت جسم صلب حول نقطه A می باشد . خط منقطع در شکل c ۱۰-۲ موقعیت نهایی میله AB را پس از اینکه بار 200kN بر آن وارد شود نشان می دهد . در ابتدا میله به صورت افقی است که با خط پر AB در این شکل نشان داده شده است .

چون میله AB صلب می باشد با استفاده از مثلث های مشابه  $\Delta_{st}$  و  $\Delta_{cu}$  رابطه ساده ای بین اضافه طول میله مسی CD  $(\Delta_{cu})$  و اضافه طول میله فولادی EB  $(\Delta_{st})$  وجود دارد .

$$\frac{\Delta_{st}}{\Delta_{cu}} = \frac{BB'}{DD'} = \frac{AB}{AD} = \frac{2}{1} = 2$$

این معادله همان معادله سازگاری تغییر مکان ها می باشد که آن را به صورت زیر می نویسیم  
 ( تغییر مکان ها را بر حسب نیروهای داخلی میله ها بیان می کنیم ) :

$$\Delta_{st} = 2\Delta_{cu}$$

$$\frac{P_{st}(2000)}{(250)(200 \times 10^9 \times 10^{-6})} = \frac{2P_{cu}(1000)}{(500)(120 \times 10^9 \times 10^{-6})}$$

$$P_{st} = 0.833P_{cu} \quad (2)$$

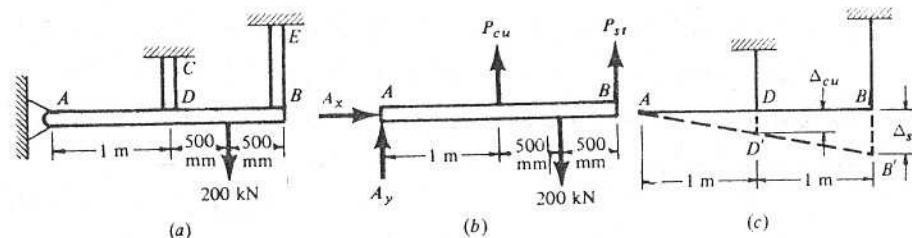
۱۲۰

$\Delta T$  اضافه شود . اثر ناشی از این اضافه درجه حرارت در نیروهای میله های خریا همان اثر طولی تر بودن میله وسطی به اندازه  $\Delta L$  می باشد به شرط اینکه  $\Delta L$  برابر انبساط حرارتی میله وسطی وقتی که به آزادی بتواند انبساط پیدا کند اختیار شود . به عبارت دیگر برای اینکه نیروی میله وسط را در اثر تغییر درجه حرارت مزبور بدست آوریم کافی است در معادله 2-22 به جای  $\Delta L$  کمیت  $\alpha L \Delta T$  را قرار دهیم .

۲-۴ مسائل حل شده

مسئله ۱-۲

میله AB در شکل a ۱۰-۲ کاملاً " صلب فرض می شود و قبل از اینکه بار 200kN مطابق شکل بر آن وارد شود افقی می باشد . اتصال  $\Lambda$  مفصلی و میله AB به وسیله میله فولادی EB و میله مسی CD نگهداشته شده است . طول EB و CD به ترتیب 1m و 2m می باشد . مساحت سطح مقطع CD برابر  $500 \text{ mm}^2$  و مساحت سطح مقطع EB برابر  $250 \text{ mm}^2$  می باشد . تنش ها را در هر یک از میله های قائم تعیین کنید . از وزن AB صرف نظر نمایید . ضریب ارتجاعی مس  $120 \times 10^9 \text{ N/m}^2$  و ضریب ارتجاعی فولاد  $200 \times 10^9 \text{ N/m}^2$  می باشد .



شکل ۱۰-۲

۱۲۳

به تنش یکنواخت  $\sigma_0$  پیش تنیده شود هر یک از بست‌های قورباغه‌ای را چند دور باید چرخاند؟

حل: فرض می‌کنیم نیرو در میله B برابر  $F_b$  و در هر یک از کابل‌ها برابر  $F_c$  باشد. در این صورت معادله تعادل به صورت زیر نوشته می‌شود:

$$F_b = 2F_c$$

در اثر چرخاندن بست‌های قورباغه‌ای میله B تحت فشار قرار می‌گیرد و طول آن کم می‌شود و کابل‌ها تحت کشش قرار گرفته و طولشان اضافه می‌شود. بنابراین اگر هر یک از بست‌های قورباغه‌ای را n دور بچرخانیم شرط سازگاری تغییر مکان‌ها به صورت زیر نوشته می‌شود:

$$2np = \text{کاهش طول میله B} + \text{ازدیاد طول هر یک از کابل‌ها}$$

$$F_b = A\sigma_0$$

$$F_c = \frac{1}{2} F_b = \frac{1}{2} A\sigma_0$$

مقادیر نیروها را در معادله سازگاری قرار می‌دهیم.

$$\frac{\frac{1}{2} A\sigma_0 L}{E_c A_c} + \frac{A\sigma_0 L}{EA} = 2np$$

$$n = \frac{\sigma_0 L}{2pE} \left( 1 + \frac{EA}{2E_c A_c} \right)$$

۱۲۲

از حل همزمان معادلات 1 و 2 نیروهای داخلی میله‌ها بدست می‌آیند.

$$P_{cu} = 112.5 \text{ kN} \quad ; \quad P_{st} = 94 \text{ kN}$$

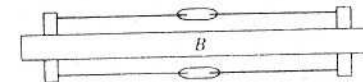
بالاخره از تقسیم کردن نیرو بر مساحت سطح مقطع تنش‌های مربوطه بدست می‌آید.

$$\sigma_{cu} = \frac{112.5 \times 10^3}{500} = 225 \text{ MPa}$$

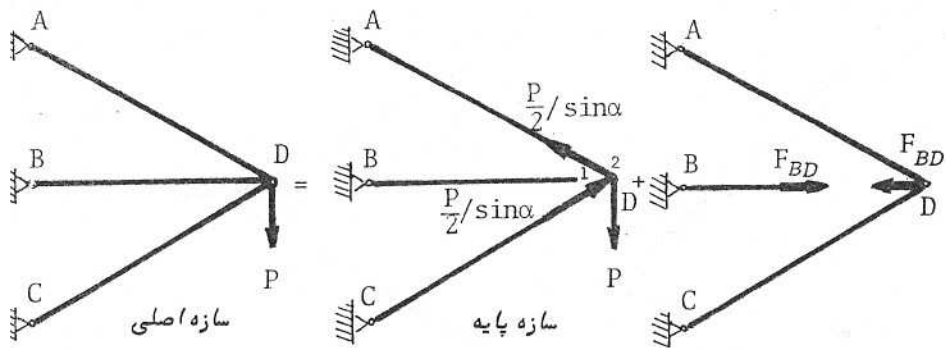
$$\sigma_{st} = \frac{94 \times 10^3}{250} = 376 \text{ MPa}$$

مسئله ۲-۲

میله B در شکل ۱۱-۲ دارای طول L، ضریب ارتجاعی E و سطح مقطع A می‌باشد. دو کابل با بست‌های قورباغه‌ای مطابق شکل به دو انتهای میله متصل گردیده‌اند. هر یک از کابل‌ها به طول L، ضریب ارتجاعی  $E_c$  و سطح مقطع  $A_c$  می‌باشد. گام دنده‌های بست‌های قورباغه‌ای با عمل مضاعف برابر p می‌باشد. برای اینکه میله B



شکل (۱۱-۲)



شکل ۱۳-۲

دادن مولفه افقی تغییر مکان دو نقطه 1 و 2 (در اتصال D) بدست می‌آید.

$$\delta_{Dh1} = \delta_{Dh2} \quad (3)$$

$$\delta_{Dh1} = \frac{F_{BD} H \cot \alpha}{AE} \quad (4)$$

$$\delta_{Dh2} = (\delta_{Dh})_P + (\delta_{Dh})_{F_{BD}} \quad (5)$$

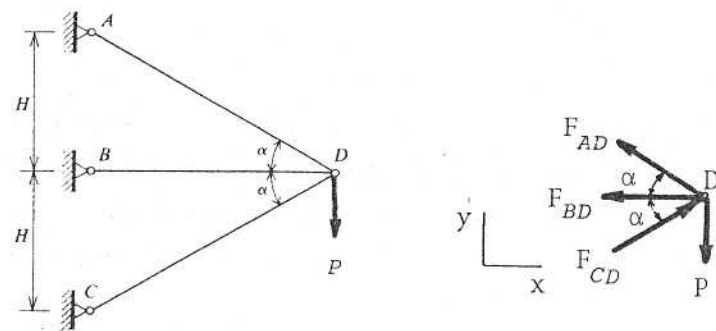
تغییر مکان افقی نقطه 2 در اثر نیروی  $F_{BD}$  + تغییر مکان افقی نقطه 2 در اثر بار

$$\delta_{D1} = \delta_{D2} = \frac{P}{2 \sin \alpha} \frac{H/\sin \alpha}{AE} = \frac{PH}{2AE \sin^2 \alpha} \quad : (\delta_{Dh})_P \text{ محاسبه}$$

(شکل a)

$$(\delta_{Dh})_P = 0 \quad (6)$$

سه میله AD، BD و CD که صلبیت محوری یکنواخت EA دارند تشکیل خرپایی مطابق شکل ۱۲-۲ می‌دهند. نیروهای ایجاد شده در ۳ میله و مولفه‌های افقی و قائم تغییر مکان مفصل D را در اثر بار P تعیین کنید.



شکل ۱۲-۲

دیگرام جسم آزاد مفصل D

حل: حل این مسئله به روش نیرو ساده‌تر است چون تعداد نا معینی استاتیکی خرپای فوق یک می‌باشد. با استفاده از نمودار جسم آزاد مفصل D معادلات تعادل نیروها در امتداد افق و قائم را می‌نویسیم.

$$+\rightarrow \Sigma F_x = 0 \quad : \quad -F_{BD} + (F_{CD} - F_{AD}) \cos \alpha = 0 \quad (1)$$

$$+\uparrow \Sigma F_y = 0 \quad : \quad (F_{AD} + F_{CD}) \sin \alpha - P = 0 \quad (2)$$

برای حل این مسئله به روش نیرو میله BD را عضو زائد اختیار می‌کنیم و آن را در محل اتصال D می‌بریم (شکل ۱۳-۲). سمت چپ محل برش را نقطه 1 و سمت راست محل برش را نقطه 2 می‌نامیم. در این صورت شرط سازگاری تغییر مکان‌ها با مساوی قرار



۱۲۷

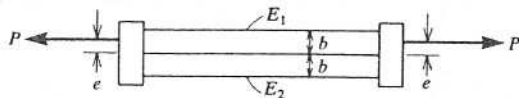
چون  $F_{BD} = 0$  می باشد مولفه های افقی و قائم تغییر مکان مفصل D از شکل a بدست می آیند .

$\delta_{Dh} = 0$  مولفه افقی تغییر مکان مفصل D :

مولفه قائم تغییر مکان مفصل D :  $\delta_{Dv} = DD' = \frac{DD_1}{\sin\alpha} = \frac{PH}{2AE\sin^3\alpha}$

مسئله ۴-۲

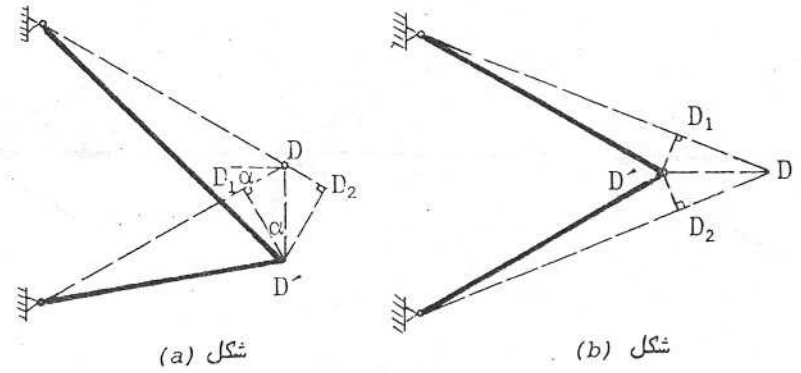
میله ای با سطح مقطع مربع شکل از دو میله با مصالح مختلف به ضرایب ارتجاعی  $E_1$  و  $E_2$  ساخته شده است . هر دو میله سطح مقطع یکسان دارند . با فرض اینکه صفحات انتهایی تغییر شکل ناپذیر باشند رابطه ای برای خروج از مرکز  $e$  بار  $P$  بدست آورید بطوریکه هر دو میله در کشش یکنواخت باشند ( فرض کنید  $E_1 > E_2$  ) .



شکل ۱۴-۲

حل : فرض می کنیم نیروی داخلی در میله فوقانی  $P_1$  و در میله تحتانی  $P_2$  باشد . موقعی که هر دو میله در کشش یکنواخت می باشند نیروهای  $P_1$  و  $P_2$  از مرکز سطح هر یک از میله ها عبور خواهند کرد ( مطابق شکل ۱۵-۲ ) . از شرط تعادل نیروها در امتداد افق نتیجه می شود

۱۲۶



چون  $DD_1 = DD_2$  است تغییر مکان  $DD'$  قائم می باشد و مولفه افقی ندارد .

محاسبه  $(\delta_{Dh})_{F_{BD}}$  :  $DD_1 = DD_2 = \frac{F_{BD}}{2\cos\alpha} \frac{H}{\sin\alpha} = \frac{F_{BD} H}{2AE\cos\alpha\sin\alpha}$  ( شکل b )

(7)  $(\delta_{Dh})_{F_{BD}} = DD' = \frac{DD_1}{\cos\alpha} = \frac{F_{BD} H}{2AE\cos^2\alpha\sin\alpha}$

از معادله سازگاری ، رابطه (3) ، با استفاده از روابط (4) تا (7) خواهیم داشت

$\frac{F_{BD} H \cot\alpha}{AE} = \frac{F_{BD} H}{2AE\sin\alpha\cos^2\alpha} : F_{BD} = 0$

(1)&(2)  $\Rightarrow F_{AD} = F_{CD} = \frac{P}{2\sin\alpha}$

از حل این دستگاه معادلات خواهیم داشت

$$P_1 = P \left( \frac{1}{2} + \frac{e}{b} \right) ; P_2 = P \left( \frac{1}{2} - \frac{e}{b} \right)$$

مقادیر  $P_1$  و  $P_2$  را در معادله (3) قرار می‌دهیم.

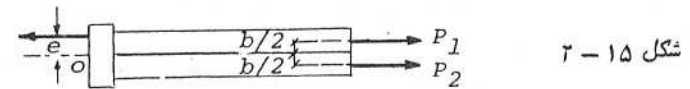
$$\frac{P \left( \frac{1}{2} + \frac{e}{b} \right)}{E_1} = \frac{P \left( \frac{1}{2} - \frac{e}{b} \right)}{E_2}$$

از این معادله  $e$  بدست می‌آید.

$$e = \frac{E_1 - E_2}{E_1 + E_2} \frac{b}{2} \quad (E_1 > E_2)$$

مسئله ۵-۲

میله AB کاملاً صلب و بوسیله سه میله دیگر مطابق شکل a ۱۶-۲ نگه‌داشته شده است. دو میله خارجی فولادی هستند و سطح مقطع هر یک از آنها  $250 \text{ mm}^2$  می‌باشد. میله مرکزی از مس است و سطح مقطع آن  $10^3 \text{ mm}^2$  می‌باشد. برای فولاد  $E = 200 \times 10^9 \text{ N/m}^2$  و برای مس  $E = 120 \times 10^9 \text{ N/m}^2$  . طول همه میله‌ها  $2 \text{ m}$  است. میله‌ها در فواصل مساوی قرار دارند و دو نیروی  $50 \text{ kN}$  در وسط فاصله بین میله‌ها بر AB وارد شده است. با صرف نظر کردن از وزن میله AB نیروی داخلی هر یک از میله‌های قائم را تعیین کنید.



$$P_1 + P_2 = P \quad (1)$$

از شرط تعادل لنگر نیروها حول نقطه O داریم

$$Pe - P_1 \frac{b}{2} + P_2 \frac{b}{2} = 0 \quad (2)$$

و بالاخره شرط سازگاری تغییر مکان‌ها با مساوی قرار دادن تغییر مکان یا ازدیاد طول میله 1 با ازدیاد طول میله 2 بدست می‌آید.

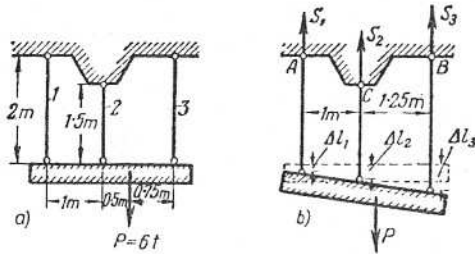
$$\delta_1 = \delta_2$$

$$\frac{P_1 L}{AE_1} = \frac{P_2 L}{AE_2} \quad (A = \text{سطح مقطع هر یک از میله‌ها})$$

$$\frac{P_1}{E_1} = \frac{P_2}{E_2} \quad (3)$$

$$(1) \ \& \ (2) \Rightarrow \begin{cases} P_1 + P_2 = P \\ P_1 - P_2 = \frac{2Pe}{b} \end{cases}$$

در شکل a ۱۷-۲ میله صلبی بوسیله سه میله آویزان شده است و تحت اثر بار  $P = 6t$  قرار دارد. میله ۱ از مس با مساحت سطح مقطع  $1\text{cm}^2$ ، میله ۲ از فولاد با مساحت سطح مقطع  $1.5\text{cm}^2$  و میله ۳ از آلومینیوم با مساحت سطح مقطع  $2\text{cm}^2$  می باشد. تنش ها را در هر یک از میله ها تعیین کنید. ضرائب ارتجاعی مس، فولاد و آلومینیوم به ترتیب  $1 \times 10^6 \text{Kg/cm}^2$ ،  $2 \times 10^6 \text{Kg/cm}^2$  و  $0.7 \times 10^6 \text{Kg/cm}^2$  می باشد.

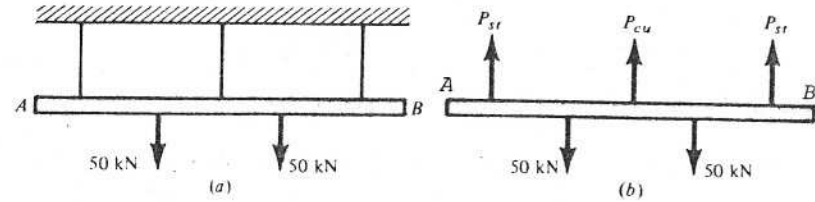


شکل ۱۷-۲

حل: وضعیت نهایی سازه در شکل b ۱۷-۲ نشان داده شده است. معادلات تعادل لنگری حول نقاط A و B عبارتند از

$$\sum M_A = -(S_2 \times 1) - (S_3 \times 2.25) + (P \times 1.5) = 0 \quad (1)$$

$$\sum M_B = (S_1 \times 2.25) + (S_2 \times 1.25) - (P \times 0.75) = 0 \quad (2)$$



شکل ۱۶-۲

حل: در شکل b ۱۶-۲ نمودار جسم آزاد AB رسم شده است. به دلیل تقارن، نیروها در دو میله خارجی مساوی می باشند. از معادله تعادل در امتداد قائم نتیجه می شود

$$2P_{st} + P_{cu} = 100 \quad (1)$$

به علت تقارن سازه و بارگذاری روی آن میله AB پس از بارگذاری افقی باقی می ماند. به عبارت دیگر اضافه طول میله های فولادی با اضافه طول میله مسی یکسان می باشد.

$$\Delta_{st} = \Delta_{cu}$$

$$\frac{P_{st}(2000)}{250(200 \times 10^9 \times 10^{-6})} = \frac{P_{cu}(2000)}{10^3(120 \times 10^9 \times 10^{-6})}$$

$$P_{st} = 0.417P_{cu} \quad (2)$$

از حل همزمان معادله تعادل ۱ و معادله سازگاری تغییر مکانهای ۲ نیروها بدست می آیند.

$$P_{cu} = 54.5 \text{ kN} \quad ; \quad P_{st} = 22.75 \text{ kN}$$

۱۳۳

حال مقادیر محاسبه شده را کنترل می‌کنیم .

$$ES = 110 + 3410 + 2480 = 6000\text{Kg} = P \quad \checkmark$$

تنشها در میله‌ها عبارتند از

$$\sigma_1 = \frac{S_1}{A_1} = \frac{110}{1} = 110 \text{ Kg/cm}^2$$

$$\sigma_2 = \frac{S_2}{A_2} = \frac{3410}{1.5} = 2270 \text{ Kg/cm}^2$$

$$\sigma_3 = \frac{S_3}{A_3} = \frac{2480}{2} = 1240 \text{ Kg/cm}^2$$

### مسئله ۲-۷

در شکل ۱۸ - ۲ میله‌ها از فولاد با تنش مجاز  $\sigma_w = 1600\text{Kg/cm}^2$  و ضریب ارتجاعی  $E = 2 \times 10^6 \text{Kg/cm}^2$  و سطح مقطع آنها  $A_2 = 14\text{cm}^2$  ،  $A_1 = 12\text{cm}^2$  و  $A_3 = 16\text{cm}^2$  می‌باشد. حداکثر بار مجاز  $P_w$  را تعیین کنید.  $a = 0.4 \text{ m}$  ،  $b = 1.2 \text{ m}$  ،  $c = 0.4 \text{ m}$  ،  $\beta_1 = 45^\circ$  ،  $\beta_2 = 60^\circ$  و  $\beta_3 = 30^\circ$

حل: بین نیروهای میله‌ها ،  $N_1$  ،  $N_2$  و  $N_3$  ، دو معادله تعادل زیر وجود دارد:

۱۳۲

برای نوشتن معادله سازگاری تغییر مکان‌ها از دوزنقه شکل b - ۱۷ - ۲ استفاده می‌کنیم .

$$\frac{\Delta l_3 - \Delta l_1}{2.25} = \frac{\Delta l_2 - \Delta l_1}{1}$$

این معادله به صورت زیر مرتب می‌شود:

$$1.25\Delta l_1 - 2.25\Delta l_2 + \Delta l_3 = 0$$

تغییر مکان‌ها را بر حسب نیروها بیان می‌کنیم .

$$1.25 \frac{S_1 \times 200}{10^6 \times 1} - 2.25 \frac{S_2 \times 150}{2 \times 10^6 \times 1.5} + \frac{S_3 \times 200}{0.7 \times 10^6 \times 2} = 0$$

این معادله پس از ساده کردن به صورت زیر در می‌آید:

$$2.5S_1 - 1.125S_2 + 1.43S_3 = 0 \quad (3)$$

از حل معادلات 1 ، 2 و 3 نیروهای داخلی میله‌ها بدست می‌آیند .

$$S_1 = 0.018P = 0.018(6000) = 110\text{Kg}$$

$$S_2 = 0.568P = 0.568(6000) = 3410\text{Kg}$$

$$S_3 = 0.414P = 0.414(6000) = 2480\text{Kg}$$



۱۳۵

$$\delta_2 = \frac{\Delta l_2}{\sin \beta_2} = \frac{N_2 l_2}{E_2 A_2 \sin \beta_2}$$

$$\delta_3 = \frac{\Delta l_3}{\sin \beta_3} = \frac{N_3 l_3}{E_3 A_3 \sin \beta_3}$$

از هندسه سازه داریم

$$l_1 = \frac{a}{\sin \beta_1} ; \quad l_2 = \frac{b}{\sin \beta_2} ; \quad l_3 = \frac{c}{\sin \beta_3}$$

مقادیر فوق را در معادله سازگاری تغییر مکان‌ها جایگزین می‌کنیم.

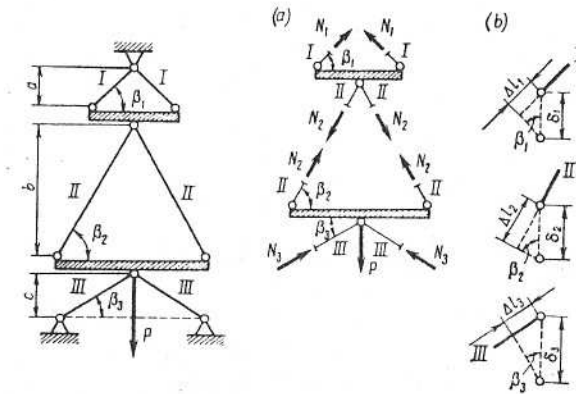
$$\frac{N_1 a}{E_1 A_1 \sin^2 \beta_1} + \frac{N_2 b}{E_2 A_2 \sin^2 \beta_2} = \frac{N_3 c}{E_3 A_3 \sin^2 \beta_3}$$

حال از مقادیر عددی مسئله استفاده می‌کنیم.

$$\sin \beta_1 = \frac{\sqrt{2}}{2} ; \quad \sin \beta_2 = \frac{\sqrt{3}}{2} ; \quad \sin \beta_3 = \frac{1}{2}$$

$$\frac{a}{A_1 \sin^2 \beta_1} = \frac{40 \times 4}{12 \times 2} = \frac{20}{3} \text{ 1/cm}$$

۱۳۴



شکل ۱۸-۲

$$2N_1 \sin \beta_1 = 2N_2 \sin \beta_2$$

$$2N_2 \sin \beta_2 + 2N_3 \sin \beta_3 = P$$

شرط سازگاری تغییر مکان‌ها بدین صورت بیان می‌شود: تغییر مکان نقطه اثر بار P در اثر ازدیاد طول میله‌های 1 و 2 باید برابر با تغییر مکان نقطه مزبور در اثر کاهش طول میله‌های 3 باشد (چون ارتفاع تمام سازه ثابت است).

$$\delta_1 + \delta_2 = \delta_3$$

بر اساس قانون هوک می‌توانیم بنویسیم

$$\delta_1 = \frac{\Delta l_1}{\sin \beta_1} = \frac{N_1 l_1}{E_1 A_1 \sin \beta_1}$$

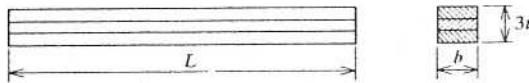
۱۳۷

چون تنش ماکزیم  $\sigma_3$  نباید از تنش مجاز تجاوز کند بار مجاز برابر است با

$$P \leq \frac{\sigma_w}{0.0331} = \frac{1600}{0.0331} = 48340\text{Kg} = 48.3\text{t}$$

مسئله ۸-۲

میله‌ای دو فلزی شامل یک هسته مسی متصل به دو نوار فولادی در بالا و پایین آن می‌باشد که به اندازه  $T$  درجه به طور یکنواخت گرما داده می‌شود ( شکل ۱۹-۲ ). با فرض اینکه عرض میله  $b$  ، طول میله  $L$  و ضخامت هر نوار  $t$  باشد تنش‌های ایجاد شده در فولاد و مس را تعیین کنید. ضرایب انبساط حرارتی برای فولاد و مس به ترتیب  $\alpha_C$  و  $\alpha_S$  (  $\alpha_C > \alpha_S$  ) و ضرایب ارتجاعی فولاد و مس به ترتیب  $E_C$  و  $E_S$  می‌باشد.



شکل ۱۹-۲

حل: فرض می‌کنیم  $\sigma_C$  تنش در نوار مسی و  $\sigma_S$  تنش در نوار فولادی باشد. چون ضریب انبساط حرارتی مس از فولاد بیشتر می‌باشد نوار مسی نسبت به نوارهای فولادی تمایل به انبساط بیشتر دارد ولی نوارهای فولادی از انبساط کامل نوار مسی جلوگیری می‌کنند. در نتیجه نوار مسی تحت فشار قرار می‌گیرد و نوارهای فولادی کشیده می‌شوند.

نیروی کششی در نوارهای فولادی  $P_S = 2tb\sigma_S$

۱۳۶

$$\frac{b}{A_2 \sin^2 \beta_2} = \frac{120 \times 4}{14 \times 3} = \frac{80}{7} \text{ 1/cm}$$

$$\frac{c}{A_3 \sin^2 \beta_3} = \frac{40 \times 4}{16 \times 1} = 10 \text{ 1/cm}$$

با جایگزینی مقادیر عددی فوق در معادلات تعادل و سازگاری تغییر مکان‌ها نتیجه میشود

$$\sqrt{2} N_1 = \sqrt{3} N_2$$

$$\sqrt{3} N_2 + N_3 = P$$

$$14 N_1 + 24 N_2 = 21 N_3$$

از حل دستگاه معادلات فوق ابتدا نیروها و سپس تنش‌ها بدست می‌آیند.

$$N_1 = 0.332P \quad ; \quad N_2 = 0.27P \quad ; \quad N_3 = 0.53P$$

$$\sigma_1 = \frac{N_1}{A_1} = \frac{0.332P}{12} = 0.0276P$$

$$\sigma_2 = \frac{0.27P}{14} = 0.0193P$$

$$\sigma_3 = \frac{0.53P}{16} = 0.0331P$$

۱۳۹

$$\frac{\sigma_s}{E_s} + \frac{\sigma_c}{E_c} = \alpha_c T - \alpha_s T \quad (2)$$

از حل معادلات 1 و 2 نتیجه می شود

$$\sigma_s = \frac{(\alpha_c - \alpha_s) T E_s E_c}{E_c + 2E_s} \quad \text{کشی}$$

$$\sigma_c = \frac{2(\alpha_c - \alpha_s) T E_s E_c}{E_c + 2E_s} \quad \text{فشاری}$$

مسئله ۹ - ۲

میله های خارجی خر پای شکل ۲۰ - ۲ از الومینیوم ( با ضریب ارتجاعی  $E_a = 7 \times 10^5 \text{ Kg/cm}^2$  و ضریب انبساط حرارتی  $\alpha_a = 21.6 \times 10^{-6} / ^\circ\text{C}$  ) و قطرهایش از سیم های فولادی ( با ضریب ارتجاعی  $E_s = 2.1 \times 10^6 \text{ Kg/cm}^2$  و ضریب انبساط حرارتی  $\alpha_s = 11.7 \times 10^{-6} / ^\circ\text{C}$  ) تشکیل شده است. مساحت سطح مقطع میله های الومینیومی و سیم های فولادی نسبت 20/1 دارند. اگر درجه حرارت خرپا به اندازه  $44.5^\circ\text{C}$  اضافه شود تنش را در سیم های فولادی تعیین کنید.

حل: به علت  $\alpha_a > \alpha_s$  میله های خارجی نسبت به قطرها می خواهند طول تر

۱۳۸

$$P_c = bt\sigma_c \quad \text{نیروی فشاری در نوار مسی}$$

چون نیروی محوری خارجی وجود ندارد داریم:

$$P_s + P_c = 0 \quad : \quad 2\sigma_s + \sigma_c = 0$$

اگر مقادیر تنشها را به صورت حسابی در نظر بگیریم این رابطه به صورت زیر نوشته می شود:

$$\sigma_c = 2\sigma_s \quad (1)$$

فرمول تغییر شکل میله های تحت کشش یا فشار یکنواخت را به صورت زیر می نویسیم:

$$\delta = \frac{PL}{AE} = \frac{\sigma L}{E}$$

$$\delta_s = \frac{\sigma_s L}{E_s} \quad : \quad \sigma_s \text{ اثر تنش فولادی در نوارهای فولادی در اثر تنش}$$

$$\delta_c = \frac{\sigma_c L}{E_c} \quad : \quad \sigma_c \text{ کاهش طول نوار مسی در اثر تنش}$$

$$\delta_s + \delta_c = \alpha_c LT - \alpha_s LT \quad : \quad \text{شرط سازگاری تغییر مکانها}$$

$$\frac{\sigma_s L}{E_s} + \frac{\sigma_c L}{E_c} = \alpha_c LT - \alpha_s LT$$

تنش در سیم‌های فولادی :

$$\sigma = \frac{F}{A} = \frac{\sqrt{2} (\alpha_a - \alpha_s) \Delta T}{\frac{\sqrt{2}}{E_s} + \frac{1}{20E_a}}$$

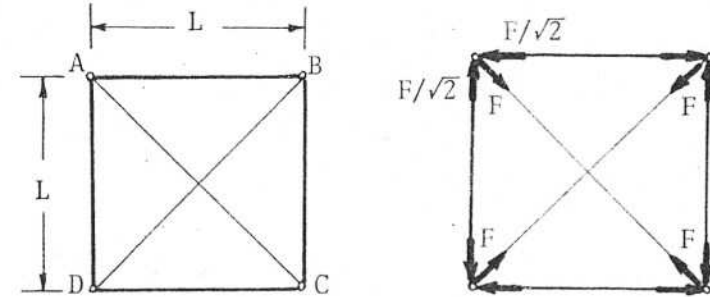
$$= \frac{\sqrt{2} (21.6 - 11.7) 10^{-6} (44.5)}{\frac{\sqrt{2}}{2.1 \times 10^6} + \frac{1}{14 \times 10^6}} = 836.4 \text{ Kg/cm}^2$$

مسئله ۱۰-۲

اعضای خریای شکل ۲۱-۲ از فلزی با ضریب ارتجاعی E و ضریب انبساط حرارتی  $\alpha$  تشکیل شده است. سطح مقطع میله‌های AB و AC برابر A و سطح مقطع میله BC برابر A/2 می‌باشد. فاصله بین تکیه گاه‌های B و C برابر L است. اگر درجه حرارت به اندازه  $\Delta T$  کاهش یابد تنش‌های کششی یا فشاری ایجاد شده در میله‌های AB ، AC و BC را حساب کنید.

حل : چون میله‌های AB و AC در اثر تغییر درجه حرارت می‌توانند به آزادی تغییر مکان یابند در آنها نیرو و تنش ایجاد نمی‌شود .

$$\sigma_{AB} = \sigma_{AC} = 0$$



شکل ۲۰-۲

شوند ولی به علت متصل بودن به قطرها نمی‌توانند . در نتیجه میله‌های خارجی تحت فشار و قطرهای سیمی تحت کشش قرار می‌گیرند .

- A = سطح مقطع سیم‌های فولادی
- F = کشش در سیم‌ها ( قطرها )
- F/√2 = فشار در میله‌های خارجی

$\delta_1 = \frac{F\sqrt{2}L}{AE_s}$       ازدیاد طول سیم‌های فولادی یا ازدیاد طول هر یک از قطرها تحت اثر نیروی کشش سیم‌ها

$\delta_2 = \frac{\frac{F}{\sqrt{2}}L}{20AE_a} / \cos 45^\circ$       کاهش طول هر یک از قطرها تحت اثر نیروهای فشاری در میله‌های خارجی

شرط سازگاری تغییر مکان‌ها در اتصالات A ، B ، C و D :

$$\delta_1 + \delta_2 = (\alpha_a - \alpha_s) \sqrt{2} L \Delta T$$

$$\frac{F\sqrt{2}L}{AE_s} + \frac{FL}{20AE_a} = (\alpha_a - \alpha_s) \sqrt{2} L \Delta T$$



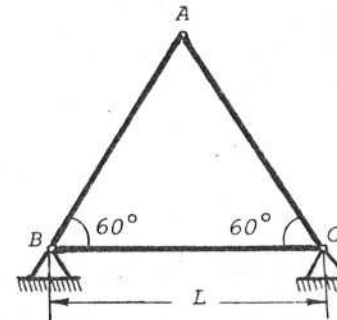
یک استوانه فولادی تو خالی استوانه مسی توپری را مطابق شکل ۲۲-۲ a در بر می‌گیرد و بار 200 kN بر مجموعه وارد می‌شود. مساحت سطح مقطع فولاد  $2000\text{mm}^2$  و مساحت سطح مقطع مس  $5000\text{mm}^2$  می‌باشد. قبل از وارد شدن بار، هر دو استوانه طول یکسان دارند. تعیین کنید چه افزایش درجه حرارتی لازم است تا تمام بار به وسیله استوانه مسی حمل شود. صفحه‌ای که در بالای مجموعه قرار دارد صلب فرض می‌شود. برای مس  $E=120 \times 10^9 \text{N/m}^2$  و  $\alpha = 20 \times 10^{-6} \text{C}^{-1}$  و برای فولاد  $E=200 \times 10^9 \text{N/m}^2$  و  $\alpha = 12 \times 10^{-6} \text{C}^{-1}$ .

**حل:** فرض می‌کنیم بار و همچنین صفحه فوقانی برداشته شود و دستگاه بتواند در اثر اضافه درجه حرارت  $\Delta T$  به آزادی انبساط پیدا کند. در این صورت انتباهای فوقانی استوانه‌ها در وضعیتی قرار می‌گیرند که در شکل ۲۲-۲ b با خطوط منقطع نشان داده شده است. استوانه مسی بیش از استوانه فولادی منبسط می‌شود زیرا ضریب انبساط حرارتی مس از فولاد بیشتر می‌باشد. انبساط رو به بالای استوانه فولادی برابر  $(500)\Delta T (12 \times 10^{-6})$  و انبساط رو به بالای استوانه مسی برابر  $(500)\Delta T (20 \times 10^{-6})$  می‌باشد. البته این وضعیت واقعی نیست زیرا بار 200 kN هنوز وارد نشده است. اگر تمام این بار محوری بوسیله استوانه مسی تحمل شود در این صورت فقط استوانه مسی فشرده می‌شود و مقدار این فشردگی برابر است با

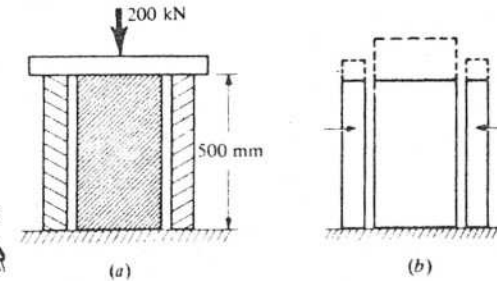
$$\Delta_{cu} = \frac{PL}{AE} = \frac{(200)(10^3)(500)}{(5000)(120 \times 10^9 \times 10^{-6})}$$

بنابراین بر اساس شرایط مسئله می‌توانیم بنویسیم

$$(20 \times 10^{-6})(500)\Delta T - \Delta_{cu} = (12 \times 10^{-6})(500)\Delta T$$



شکل ۲-۲۱



شکل ۲-۲۲

اما در میله BC در اثر کاهش درجه حرارت تنش کششی ایجاد می‌شود که مقدار آن برابر است با  $F_{BC}$  نیروی داخلی میله BC و  $\delta$  تغییر شکل ناشی از آن می‌باشد)

$$\sigma_{BC} = \frac{F_{BC}}{\frac{1}{2}A} = \frac{\frac{AE\delta}{2L}}{\frac{1}{2}A} = \frac{E\delta}{L}$$

اگر میله BC آزاد بود به اندازه  $\delta = \alpha L \Delta T$  کاهش طول می‌یافت بنابراین تنش ناشی از کاهش درجه حرارت به اندازه  $\Delta T$  در میله BC برابر است با

$$\sigma_{BC} = \frac{E(\alpha L \Delta T)}{L} = E\alpha \Delta T \quad (\text{کششی})$$

مانند جسم صلبی دوران می‌کند (خط منقطع در شکل a ۲-۲۳) بین کاهش طول میله BC ( $\Delta_{br}$ ) و افزایش طول میله ED ( $\Delta_{st}$ ) رابطه زیر برقرار است

$$\frac{\Delta_{br}}{250} = \frac{\Delta_{st}}{600} \quad (1)$$

تغییر طول کل میله BC شامل کاهش طول ناشی از افت درجه حرارت و افزایش طول ناشی از نیروی محوری  $P_{br}$  می‌باشد. تغییر طول کل میله DE شامل افزایش طول ناشی از افزایش درجه حرارت و افزایش طول ناشی از نیروی محوری  $P_{st}$  می‌باشد. بنابراین

$$\Delta_{br} = -(20 \times 10^{-6})(300)(25) + \frac{P_{br}(300)}{(500)(90 \times 10^9 \times 10^{-6})} \quad (2)$$

$$\Delta_{st} = (12 \times 10^{-6})(250)(25) + \frac{P_{st}(250)}{(250)(200 \times 10^9 \times 10^{-6})} \quad (3)$$

پس از جایگزینی معادلات 2 و 3 در معادله 1 و ساده نمودن حاصل می‌شود

$$3.2P_{br} - P_{st} = 87000 \quad (4)$$

معادله تعادل لنگری AD حول نقطه A:

$$250P_{br} - 600P_{st} = 0 \quad (5)$$

از حل معادلات 4 و 5 نیروها و سپس تنش‌ها محاسبه می‌شوند.

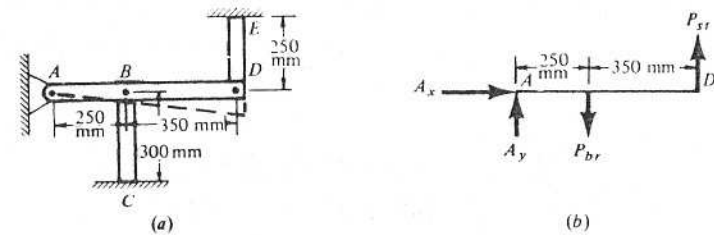
از حل معادله فوق  $\Delta T$  بدست می‌آید.

$$\Delta T = 41.6^\circ\text{C}$$

مسئله ۱۲-۲

میله صلب AD در تکیه‌گاه A مفصلی و به دو میله BC و ED مطابق شکل ۲-۲۳ متصل می‌باشد. سازه مزبور در ابتدا بدون تنش می‌باشد و از وزن همه میله‌ها صرف نظر می‌گردد. درجه حرارت میله BC به اندازه  $25^\circ\text{C}$  کاهش و درجه حرارت میله ED به اندازه  $25^\circ\text{C}$  افزایش داده می‌شود. با صرف نظر کردن از کمانش جانبی، تنش‌ها را در میله‌های BC و ED پیدا کنید.

برای BC که برنجی است  $E = 90 \times 10^9 \text{ N/m}^2$  و  $\alpha = 20 \times 10^{-6} \text{ C}^{-1}$  و برای ED که فولادی است  $E = 200 \times 10^9 \text{ N/m}^2$  و  $\alpha = 12 \times 10^{-6} \text{ C}^{-1}$  و مساحت سطح مقطع BC و ED به ترتیب  $500 \text{ mm}^2$  و  $250 \text{ mm}^2$  می‌باشد.



شکل ۲-۲۳

حل: در شکل ۲-۲۳ b نمودار جسم آزاد AD رسم شده است. نیروهای میله‌های BC و ED به ترتیب با  $P_{br}$  و  $P_{st}$  نشان داده شده است. چون AD

۱۴۷

در اثر تنزل درجه حرارت منقبض می‌شود. حال برای اینکه شرایط حدی مسئله را قانع کنیم باید نیروی  $P$  را بر انتهای آزاد میله وارد کنیم به طوری که در اثر آن میله به اندازه  $0.24 \text{ mm}$  افزایش طول پیدا کند. با توجه به شکل و مختصات انتخاب شده

$$r = 50 + \frac{50x}{1000} = 50 + \frac{x}{20}$$

با فرض اینکه شیب جدار مخروط ناقص کم باشد رابطه زیر بین اضافه طول میله و  $P$  وجود دارد

$$0.24 = \int_0^{1000} \frac{Pdx}{\pi r^2 E} = \int_0^{1000} \frac{Pdx}{\pi (50 + \frac{x}{20})^2 E}$$

پس از انتگرال گیری

$$0.24 = \frac{400P}{2000\pi E}$$

از این رابطه  $P = 750 \text{ kN}$  بدست می‌آید. نیروی محوری کششی  $P$  در سراسر میله ثابت است ولی تنش در طول آن تغییر می‌کند. حداکثر تنش در انتهای چپ میباشد که برابر است با

$$\sigma_{\max} = \frac{750 \times 10^3}{\pi (50)^2} = 95.4 \text{ MPa}$$

۱۴۶

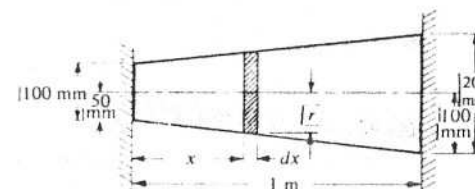
$$P_{st} = 13024 \text{ N} ; P_{br} = 31257 \text{ N}$$

$$\sigma_{st} = \frac{13024}{250} = 52.1 \text{ MPa}$$

$$\sigma_{br} = \frac{31257}{500} = 62.5 \text{ MPa}$$

مسئله ۱۳-۲

میله فولادی شکل ۲۴-۲ که به شکل مخروط ناقص می‌باشد در دو انتها گیر دار است. میله در ابتدا بدون تنش می‌باشد. اگر درجه حرارت تمام میله به اندازه  $20^\circ\text{C}$  تنزل کند حداکثر تنش عمودی را در میله تعیین کنید. فرض کنید  $E = 200000 \text{ MN/m}^2$  و  $\alpha = 12 \times 10^{-6} \text{ C}^{-1}$ .



شکل ۲۴-۲

حاصل شود. حال این مسئله ابتدا فرض کنید یک انتهای میله (مثلاً "انتهای راست") آزاد باشد. در این صورت میله به اندازه  $(20)(1000)(12 \times 10^{-6}) = 0.24 \text{ mm}$

تغییر مکان یابد و به نقطه  $A'$  منتقل شود و مفصل B به اندازه  $u_B$  به طرف بالا تغییر مکان یابد و به نقطه  $B'$  منتقل شود (شکل‌های ۲-۲۵d و ۲-۲۵e).  
 در این صورت بین اضافه طول میله 1 ( $\Delta l_1$ ) و  $u_A$  و همچنین کاهش طول میله 4 ( $\Delta l_4$ ) و  $u_B$  روابط زیر برقرار است:

$$\Delta l_1 = u_A \sin 30^\circ \quad ; \quad \Delta l_4 = -u_B \cos 30^\circ \quad (4)$$

اضافه طول میله وسط برابر است با

$$\Delta l_3 = \Delta - u_A - u_B \quad (5)$$

پس از حذف  $u_A$  و  $u_B$  در روابط 4 و 5 معادله زیر بدست می‌آید:

$$\Delta l_3 = \Delta - 2\Delta l_1 + \frac{2}{\sqrt{3}} \Delta l_4$$

تغییر مکان‌ها را در معادله فوق بر حسب نیروها بیان می‌کنیم.

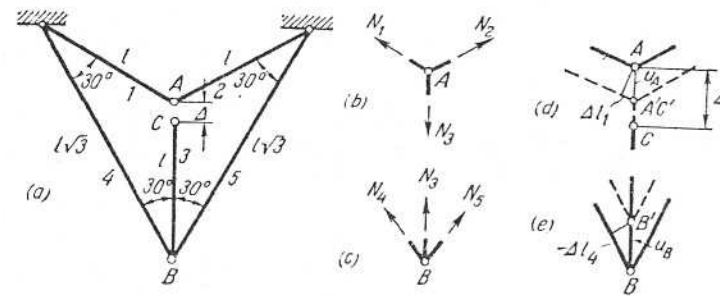
$$2N_1 - 2N_4 + N_3 = \frac{\Delta}{l} EA \quad (6)$$

EA در این رابطه صلیبیت محوری هر یک از میله‌ها می‌باشد. از حل معادلات 1، 2، 3 و 6 نیروهای مجهول به دست می‌آیند.

$$N_1 = N_2 = N_3 = \frac{\sqrt{3}}{2 + 3\sqrt{3}} \frac{\Delta}{l} EA$$

$$N_4 = N_5 = - \frac{1}{2 + 3\sqrt{3}} \frac{\Delta}{l} EA$$

در هنگام سوار کردن قطعات یک خرپا (شکل ۲-۲۵a) مشاهده می‌شود که در طول میله‌ها بی‌دقتی وجود دارد و بین نقاط A و C فاصله  $\Delta$  ایجاد می‌گردد. با متصل کردن نقاط A و C به یکدیگر میله‌ها جا داده می‌شوند. نیروهای ایجاد شده در خرپا را پس از سوار کردن تعیین کنید.



شکل ۲-۲۵

حل: خرپای مزبور پنج عضو دارد در نتیجه تعداد نیروهای مجهول پنج می‌باشد. در هر یک از اتصالات A و B دو معادله تعادل وجود دارد. بنابراین خرپا یک‌درجه هیپر استاتیک است.

از شرایط تعادل اتصالات A و B (شکل‌های ۲-۲۵b و ۲-۲۵c)

داریم

$$N_1 = N_2 = N_3 \quad (1)$$

$$N_4 = N_5 \quad (2)$$

$$N_3 + 2N_4 \cos 30^\circ = 0 \quad (3)$$

فرض کنید پس از سوار کردن قطعات خرپا مفصل A به اندازه  $u_A$  به طرف پایین



بنابراین معادله سازگاری تغییر مکان‌ها به صورت زیر در می‌آید:

$$\frac{a}{\sin^2 \beta_1} \left( \alpha \Delta t - \frac{N_1}{EA_1} \right) + \frac{b}{\sin^2 \beta_2} \left( \alpha \Delta t - \frac{N_2}{EA_2} \right) + \frac{c}{\sin^2 \beta_3} \left( \alpha \Delta t - \frac{N_3}{EA_3} \right) = 0 \quad (3)$$

با بکار بردن مقادیر عددی و استفاده از روابط  $\sigma_2 = N_2/A_2$  ،  $\sigma_1 = N_1/A_1$  و  $\sigma_3 = N_3/A_3$  معادلات 1 تا 3 به صورت زیر ساده می‌شوند

$$6\sqrt{2} \sigma_1 = 7\sqrt{3} \sigma_2$$

$$7\sqrt{3} \sigma_2 = 8\sigma_3$$

$$\sigma_1 + 2\sigma_2 + 2\sigma_3 = 5000$$

از حل این دستگاه معادلات تنش‌ها در میله‌ها بدست می‌آیند.

$$\sigma_1 = 1105 \text{ Kg/cm}^2$$

$$\sigma_2 = 774 \text{ Kg/cm}^2$$

$$\sigma_3 = 1172 \text{ Kg/cm}^2$$

در خرپای شکل ۱۸-۲ ( مسئله ۷-۲ ) هرگاه درجه حرارت به اندازه  $\Delta t = 40^\circ\text{C}$  افزایش یابد تنش‌های ایجاد شده در میله‌ها را حساب کنید. ضریب انبساط حرارتی همه میله‌ها یکسان و برابر  $\alpha = 12.5 \times 10^{-6} \text{C}^{-1}$  می‌باشد.

حل: از شرایط تعادل ( شکل a ۲۶-۲ ) معادلات زیر نتیجه می‌شود:

$$2N_1 \sin \beta_1 = 2N_2 \sin \beta_2 \quad (1)$$

$$2N_2 \sin \beta_2 = 2N_3 \sin \beta_3 \quad (2)$$

از شرط سازگاری تغییر مکان‌ها ( شکل b ۲۶-۲ ) معادله زیر حاصل می‌شود:

$$\delta_1 + \delta_2 + \delta_3 = 0$$

که در آن

$$\delta_1 = \frac{\Delta l_1}{\sin \beta_1} ; \quad \delta_2 = \frac{\Delta l_2}{\sin \beta_2} ; \quad \delta_3 = \frac{\Delta l_3}{\sin \beta_3}$$

$$\Delta l_1 = l_1 \alpha_1 \Delta t - \frac{N_1 l_1}{E_1 A_1} ; \quad \Delta l_2 = l_2 \alpha_2 \Delta t - \frac{N_2 l_2}{E_2 A_2}$$

$$\Delta l_3 = l_3 \alpha_3 \Delta t - \frac{N_3 l_3}{E_3 A_3}$$

با توجه به مسئله قبل معادله سازگاری تغییر مکان‌ها به صورت زیر نوشته می‌شود :

$$\frac{\Delta l_1}{\sin \beta_1} + \frac{\Delta l_2}{\sin \beta_2} + \frac{\Delta l_3}{\sin \beta_3} = \frac{\Delta_2}{\sin \beta_2}$$

و یا بر حسب تنش‌ها

$$\frac{\sigma_1 a}{\sin^2 \beta_1} + \frac{\sigma_2 b}{\sin^2 \beta_2} + \frac{\sigma_3 c}{\sin^2 \beta_3} = E \frac{\Delta_2}{\sin^2 \beta_2} \quad (3)$$

معادلات 1 تا 3 پس از جایگزینی مقادیر عددی به صورت زیر ساده می‌شوند :

$$6\sqrt{2}\sigma_1 = 7\sqrt{3}\sigma_2$$

$$7\sqrt{3}\sigma_2 = 8\sigma_3$$

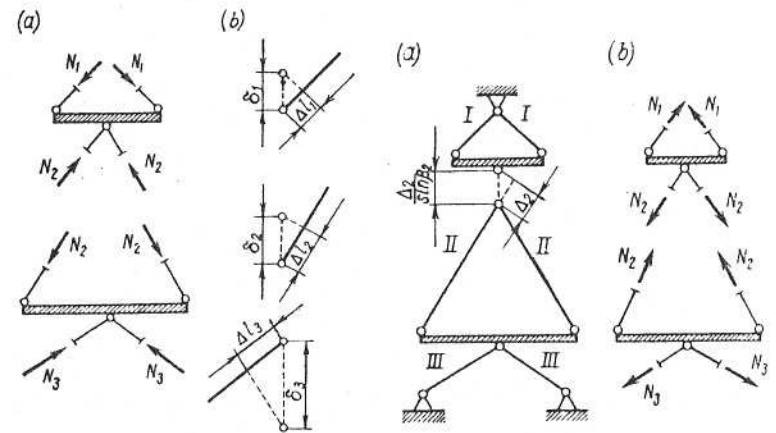
$$\sigma_1 + 2\sigma_2 + 2\sigma_3 = 4000$$

از حل دستگاه معادلات فوق تنش‌ها به دست می‌آیند .

$$\sigma_1 = 886 \text{ Kg/cm}^2$$

$$\sigma_2 = 620 \text{ Kg/cm}^2$$

$$\sigma_3 = 939 \text{ Kg/cm}^2$$



شکل ۲-۲۶

شکل ۲-۲۷

مسئله ۲-۱۶

در خرپای شکل ۲-۱۸ (مسئله ۲-۷) هر گاه میله‌های 2 به اندازه  $\Delta_2 = 1.2 \text{ mm}$  از طول طرح شده کوتاه‌تر ساخته شده باشند تنش‌های ایجاد شده در خرپا را در موقع سوار کردن حساب کنید (شکل ۲-۲۷) .

حل : با توجه به شکل ۲-۲۷ b معادلات تعادل عبارتند از

$$2N_1 \sin \beta_1 = 2N_2 \sin \beta_2 \quad (1)$$

$$2N_2 \sin \beta_2 = 2N_3 \sin \beta_3 \quad (2)$$

با توجه به شکل ۲۸ b - ۲ شرط سازگاری تغییر مکان‌ها به صورت زیر نوشته می‌شود

$$\frac{h_1}{h_r} = \frac{a}{b} = 3$$

ولی

$$h_1 = \frac{\Delta - \Delta l_1}{\sin 30^\circ} \quad ; \quad h_r = \frac{\Delta l_r}{\sin 60^\circ}$$

بنابراین

$$\frac{(\Delta - \Delta l_1) \sin 60^\circ}{\sin 30^\circ \Delta l_r} = 3$$

پس از ساده کردن

$$1.73 \Delta l_r + \Delta l_1 = \Delta$$

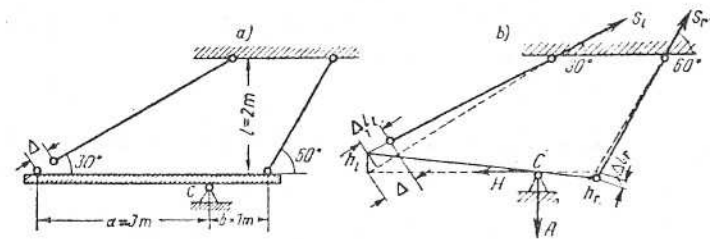
اضافه طول‌های  $\Delta l_1$  و  $\Delta l_r$  را بر حسب نیروهای  $S_1$  و  $S_r$  بیان می‌کنیم.

$$1.73 \frac{S_r l}{EA \sin 60^\circ} + \frac{S_1 l}{EA \sin 30^\circ} = \Delta$$

پس از ساده کردن

$$S_r + S_1 = \frac{\Delta EA}{2l} \quad (2)$$

میله صلبی ( شکل ۲۸ a - ۲ ) به وسیله تکیه گاه مفصلی C و دو مهار فولادی با سطح مقطع یکسان نگهداشته شده است. مهار سمت چپ به اندازه  $\Delta = 1 \text{ mm}$  کوچکتر از اندازه طرح شده ساخته شده است. تنش‌ها را در مهارها پس از سوار کردن سازه پیدا کنید. برای فولاد  $E = 2 \times 10^6 \text{ Kg/cm}^2$ .



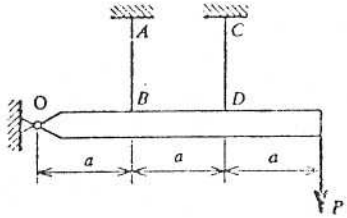
شکل ۲۸ - ۲

حل: پس از سوار کردن سازه، میله صلب به حالت مایل شکل ۲۸ b - ۲ در خواهد آمد. میله سمت چپ به اندازه  $\Delta l_1$  و میله سمت راست به اندازه  $\Delta l_r$  اضافه طول پیدا خواهد کرد. در دو میله چپ و راست به ترتیب نیروهای  $S_1$  و  $S_r$  ایجاد خواهد شد. از معادله تعادل لنگری حول نقطه C حاصل می‌شود.

$$S_1 a \sin 30^\circ = S_r b \sin 60^\circ$$

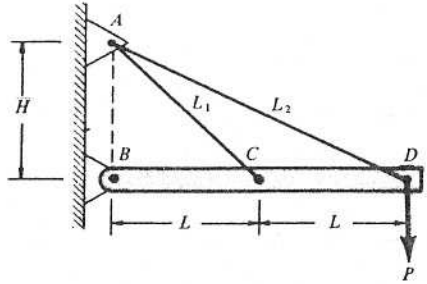
$$S_r = \frac{a \sin 30^\circ}{b \sin 60^\circ} S_1 = \frac{3 \times 0.5}{1 \times 0.866} S_1 = 1.73 S_1 \quad (1)$$

۱۵۷



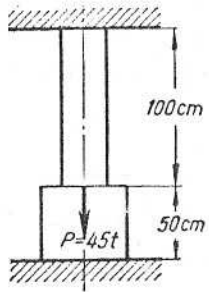
شکل ۲-۲-۱

وارد شود نیروهای کششی ایجاد شده در هر یک از سیم‌ها را حساب کنید.

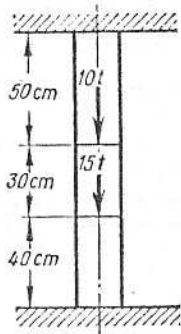


شکل ۲-۲-۲

**مسئله ۲-۲-۳** ستون شکل ۲-۲-۳ در دو انتهای فوقانی و تحتانی گیر دار و دارای سطح مقطع  $10 \text{ cm}^2$  در قسمت فوقانی و  $40 \text{ cm}^2$  در قسمت تحتانی می‌باشد. تنش‌ها را در هر یک از قسمت‌های ستون تعیین کنید.



شکل ۲-۲-۳



شکل ۲-۲-۴

**مسئله ۲-۲-۴** میله شکل ۲-۲-۴ در دو انتها گیر دار می‌باشد و سطح مقطع آن  $10 \text{ cm}^2$  است. تنش‌ها را در قسمت‌های مختلف میله حساب کنید.

۱۵۶

معادلات ۱ و ۲ را بر حسب تنش‌های میله‌ها  $\sigma_1 = S_1/A$  و  $\sigma_r = S_r/A$  بیان می‌کنیم.

$$\sigma_r = 1.73\sigma_1 \quad ; \quad \sigma_r + \sigma_1 = \frac{\Delta E}{2I}$$

از حل معادلات فوق تنش‌ها به دست می‌آیند.

$$\sigma_1 = 0.184 \frac{\Delta E}{I} = \frac{0.184(0.1)(2 \times 10^6)}{200} = 184 \text{ Kg/cm}^2$$

$$\sigma_r = 0.317 \frac{\Delta E}{I} = \frac{0.317(0.1)(2 \times 10^6)}{200} = 317 \text{ Kg/cm}^2$$

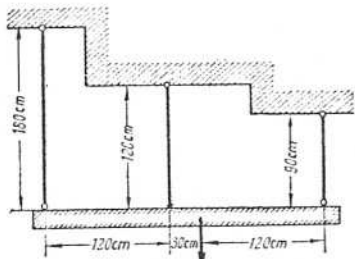
۲-۵ مسائل حل نشده

**مسئله ۲-۲-۱** میله صلبی به طول  $3a$  به وسیله دو کابل مشابه AB و CD نگهداشته شده است. سطح مقطع هر یک از کابل‌ها  $A = 20 \text{ cm}^2$  می‌باشد و بار  $P = 25000 \text{ Kg}$  در انتهای میله وارد می‌شود. تنش‌ها را در کابل‌ها پیدا کنید.

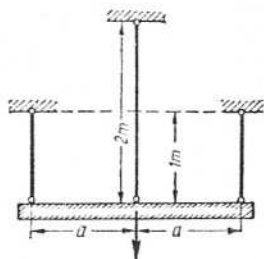
**مسئله ۲-۲-۲** در شکل ۲-۲-۲ میله صلب BD به وسیله سیم‌های AC و AD نگهداشته شده است. سیم‌ها در ابتدا بدون تنش می‌باشند و از وزن همه قطعات صرف‌نظر می‌شود. ضریب ارتجاعی هر دو سیم یکسان می‌باشد. پس از اینکه بار P در نقطه D



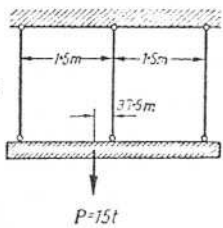
سطح مقطع لازم میله‌ها را تعیین کنید. سطح مقطع میله‌ها یکسان می‌باشند.



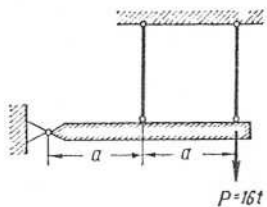
شکل ۲-۲-۸



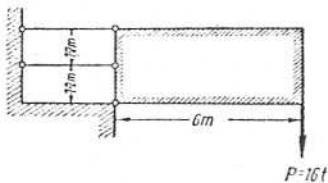
شکل ۲-۲-۹



شکل ۲-۲-۱۰



شکل ۲-۲-۱۱

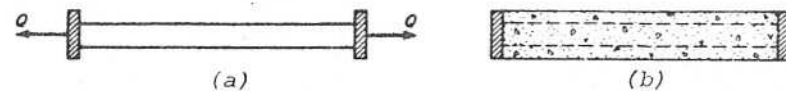


شکل ۲-۲-۱۲

**مسئله ۲-۲-۵** مساحت سطح مقطع بتن در یک ستون بتن مسلح کوتاه  $645 \text{ cm}^2$  می‌باشد. در ستون مزبور چهار میله فولادی طولی که مساحت سطح مقطع هر یک  $10 \text{ cm}^2$  می‌باشد به‌طور متقارن به کار رفته است. اگر تنش مجاز بتن  $80 \text{ Kg/cm}^2$  و تنش مجاز فولاد  $1400 \text{ Kg/cm}^2$  باشد بار مجاز ستون را محاسبه کنید. ضرائب ارتجاعی فولاد و بتن به ترتیب  $2 \times 10^6 \text{ Kg/cm}^2$  و  $2 \times 10^5 \text{ Kg/cm}^2$  می‌باشد.

**مسئله ۲-۲-۶** یک ستون بتنی با مقطع مربع به وسیله چهار میله فولادی مسلح شده است. مساحت سطح مقطع میله‌های فولادی یک در صد مساحت سطح مقطع ستون می‌باشد. تنش مجاز برای بتن  $60 \text{ Kg/cm}^2$  و برای فولاد  $1200 \text{ Kg/cm}^2$  است. نسبت ضریب ارتجاعی فولاد به ضریب ارتجاعی بتن 10 می‌باشد. ستون بار  $100 \text{ t}$  را حمل می‌کند. عرض ستون و قطر میله‌ها چقدر باید باشد؟

**مسئله ۲-۲-۷** تیرهای بتنی پیش تنیده به صورت زیر ساخته می‌شوند: کابل‌های فولادی بین دو صفحه انتهایی صلب تحت تنش کششی  $\sigma_0$  کشیده می‌شوند (شکل ۲-۲-۷ a). سپس بتن در اطراف کابل‌ها ریخته می‌شود تا تیر شکل b ۲-۲-۷ بدست آید. بعد از اینکه بتن گرفت نیروهای خارجی Q برداشته می‌شود تا بتن پیش تنیده گردد. اگر ضرائب ارتجاعی فولاد و بتن به نسبت 12 به 1 و مساحت سطح مقطع آنها به نسبت 1 به 15 باشد تنش‌های باقی مانده نهایی را در دو مصالح حساب کنید.

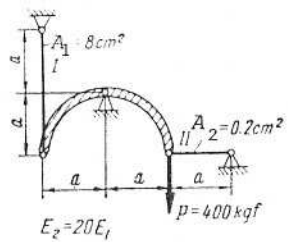


شکل ۲-۲-۷

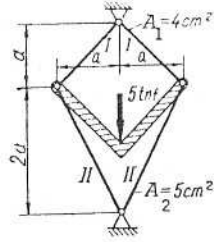
**مسئله ۲-۲-۸ تا ۲-۲-۱۲** در هر یک از شکل‌های ۲-۲-۸ تا ۲-۲-۱۲ جسم صلبی بوسیله تعدادی میله فولادی نگهداشته شده است. با فرض اینکه ضریب ارتجاعی فولاد  $E = 2 \times 10^6 \text{ Kg/cm}^2$  و تنش مجاز آن  $1600 \text{ Kg/cm}^2$  باشد مساحت

**مسئله ۲-۲-۱۳** در شکل ۲-۲-۱۳ سه عضو خرپا دارای سطح مقطع یکسان می‌باشند. با فرض اینکه ضریب ارتجاعی و تنش مجاز آنها به ترتیب  $2 \times 10^6 \text{ Kg/cm}^2$  و  $1600 \text{ Kg/cm}^2$  باشد مساحت سطح مقطع آنها را تعیین کنید.

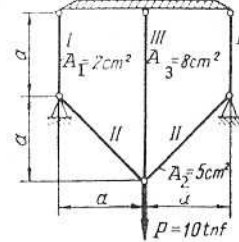
**مسئله ۲-۲-۱۴** جسم صلبی بوسیله دو کابل فولادی با ضریب ارتجاعی  $2 \times 10^6 \text{ Kg/cm}^2$  و تنش مجاز  $1600 \text{ Kg/cm}^2$  آویزان می‌باشد (شکل ۲-۲-۱۴). کابل 1 باید سطح مقطعی دو برابر سطح مقطع کابل 2 داشته باشد. مساحت سطح مقطع هر یک از کابل‌ها را تعیین کنید.



شکل ۲-۲-۲۱



شکل ۲-۲-۲۲

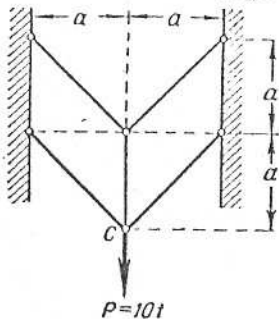


شکل ۲-۲-۲۳

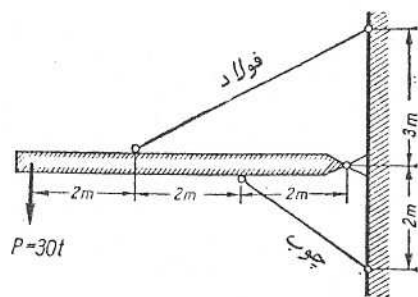
مسئله ۲-۲-۲۴ در شکل ۲-۲-۲۴ تغییر مکان قائم مفصل C را محاسبه کنید. مساحت سطح مقطع هر یک از میله‌ها  $5 \text{ cm}^2$  می‌باشد.  $a = 1 \text{ m}$ ،  $E = 2 \times 10^6 \text{ Kg/cm}^2$ .

مسئله ۲-۲-۲۵ در شکل ۲-۲-۲۵ میله صلبی به وسیله یک اتصال مفصلی، یک مهار فولادی و یک ستون چوبی به دیوار متصل شده است. اگر مساحت سطح مقطع ستون ده برابر مساحت سطح مقطع مهار فولادی و تنش‌های مجاز فولاد و چوب به ترتیب  $1600 \text{ Kg/cm}^2$  و  $60 \text{ Kg/cm}^2$  باشد مساحت سطح مقطع آنها را تعیین کنید. ضرایب ارتجاعی فولاد و چوب به ترتیب  $2 \times 10^6 \text{ Kg/cm}^2$  و  $10^5 \text{ Kg/cm}^2$  می‌باشند.

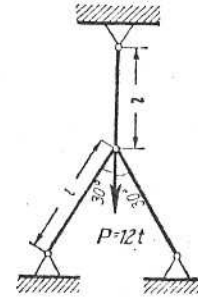
مسئله ۲-۲-۲۶ در سازه شکل ۲-۲-۲۶ میله ۱ از چدن با تنش مجاز  $800 \text{ Kg/cm}^2$ ، میله ۲ از مس با تنش مجاز  $600 \text{ Kg/cm}^2$  و میله ۳ از فولاد با تنش مجاز  $1200 \text{ Kg/cm}^2$  می‌باشد. مساحت سطح مقطع میله‌های ۱ و ۲ یکسان و مساحت سطح مقطع میله ۳ نصف مساحت سطح مقطع میله‌های ۱ و ۲ است. ضرایب ارتجاعی چدن، مس و فولاد به ترتیب  $1.2 \times 10^6 \text{ Kg/cm}^2$ ،  $10^6 \text{ Kg/cm}^2$  و  $2 \times 10^6 \text{ Kg/cm}^2$  می‌باشد. مساحت سطح مقطع هر یک از میله‌ها را تعیین کنید.



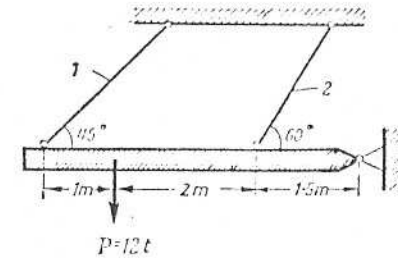
شکل ۲-۲-۲۴



شکل ۲-۲-۲۵

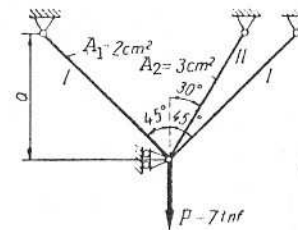


شکل ۲-۲-۱۳

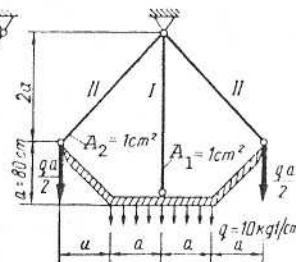


شکل ۲-۲-۱۴

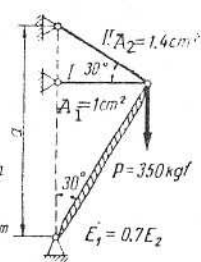
مسئله ۲-۲-۱۵ تا ۲-۲-۲۳ در شکل‌های ۲-۲-۱۵ تا ۲-۲-۲۳ تنش‌ها را در میله‌ها تعیین کنید. اگر ضریب ارتجاعی E مشخص نمی‌باشد آن را برای تمام میله‌ها یکسان فرض کنید.



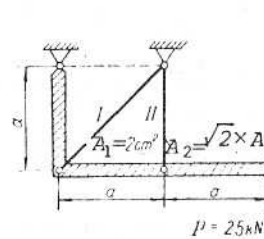
شکل ۲-۲-۱۵



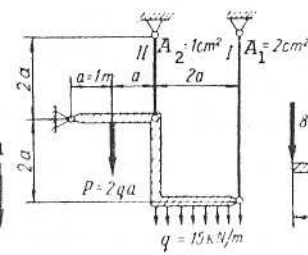
شکل ۲-۲-۱۶



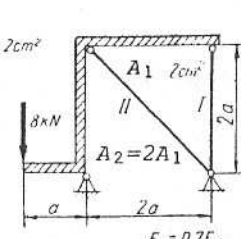
شکل ۲-۲-۱۷



شکل ۲-۲-۱۸



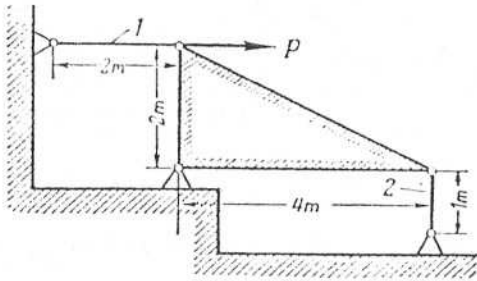
شکل ۲-۲-۱۹



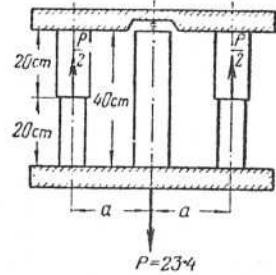
شکل ۲-۲-۲۰

مسئله ۲-۲-۲۷ در سازه شکل ۲-۲-۲۷ میل‌های ۱ از فولاد با سطح مقطع  $10\text{cm}^2$  و میل‌های ۲ از مس با سطح مقطع  $2 \times 10^6\text{Kg/cm}^2$  می‌باشد. تنش‌های ایجاد شده در میل‌ها را تحت بارگذاری نشان داده شده تعیین کنید.

مسئله ۲-۲-۳۰ سازه صلب شکل ۲-۲-۳۰ بر چهار میله متکی می‌باشد که همگی از یک نوع مصالح و یکسان با مساحت سطح مقطع  $25\text{cm}^2$  می‌باشند. تنش‌ها را در میله‌ها تعیین کنید.



شکل ۲-۲-۲۸



شکل ۲-۲-۲۹

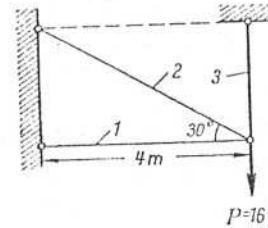
مسئله ۲-۲-۳۱ دال مربع شکلی بر روی چهار ستون به صورت متقارن تکیه دارد (شکل ۲-۲-۳۱). ستون‌ها از یک نوع مصالح و دارای طول و سطح مقطع یکسان می‌باشند. با صرف نظر نمودن از تغییر شکل دال نیروهای وارد بر ستون‌ها را حساب کنید.

مسئله ۲-۲-۳۲ یک دال مستطیلی صلب بر روی چهار ستون با سطح مقطع، طول و جنس یکسان تکیه دارد (شکل ۲-۲-۳۲). نیروها را در هر یک از ستون‌ها پیدا کنید.

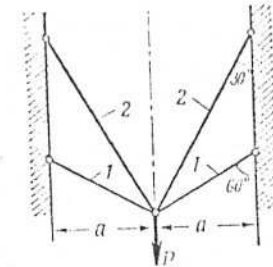
مسئله ۲-۲-۳۳ میله الومینیومی شکل ۲-۲-۳۳ با سطح مقطع  $20\text{cm}^2$  بدون بار به طول  $25.004\text{cm}$  می‌باشد. لوله فولادی دارای همان سطح مقطع و تحت همان شرایط به طول  $25\text{cm}$  می‌باشد. تحت چه بار P تنش‌های ایجاد شده در فولاد و

مسئله ۲-۲-۲۷ در سازه شکل ۲-۲-۲۷ میل‌های ۱ از فولاد با سطح مقطع  $10\text{cm}^2$  و میل‌های ۲ از مس با سطح مقطع  $20\text{cm}^2$  می‌باشند تنش مجاز فولاد  $1600\text{Kg/cm}^2$  و تنش مجاز مس  $600\text{Kg/cm}^2$  می‌باشد. ضرایب ارتجاعی فولاد و مس به ترتیب برابر  $2 \times 10^6\text{Kg/cm}^2$  و  $10^6\text{Kg/cm}^2$  است. بار مجاز  $P_w$  را تعیین کنید.

مسئله ۲-۲-۲۸ سازه صلب شکل ۲-۲-۲۸ به وسیله یک مفصل و دو میله به فونداسیون متصل شده است. میله ۱ از فولاد (با تنش مجاز  $1600\text{Kg/cm}^2$  و ضریب ارتجاعی  $2 \times 10^6\text{Kg/cm}^2$ ) و میله ۲ از چدن (با تنش مجاز  $1000\text{Kg/cm}^2$  و ضریب ارتجاعی  $1.2 \times 10^6\text{Kg/cm}^2$ ) می‌باشد. مساحت سطح مقطع میله‌های فولادی و چدنی به ترتیب  $30\text{cm}^2$  و  $50\text{cm}^2$  می‌باشد. حداکثر بار مجاز P را تعیین کنید.



شکل ۲-۲-۲۶



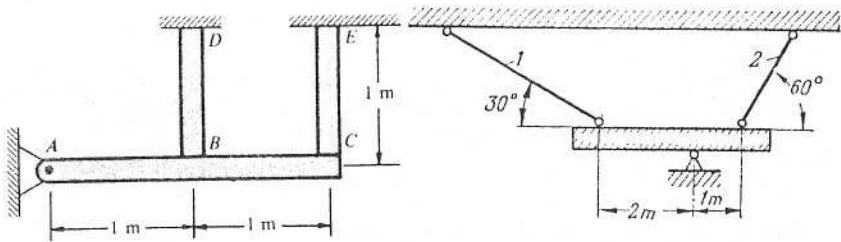
شکل ۲-۲-۲۷

مسئله ۲-۲-۲۹ دو میله صلب به وسیله سه میله مطابق شکل ۲-۲-۲۹ به یکدیگر متصل شده‌اند. میله‌های کناری از فولاد با سطح مقطع قسمت فوقانی برابر  $16\text{cm}^2$  و سطح مقطع قسمت تحتانی برابر  $10\text{cm}^2$  می‌باشد. میله وسطی از مس با مساحت سطح مقطع برابر  $20\text{cm}^2$  است. فنری با ثابت فنری  $k = 0.8 \times 10^6\text{Kg/cm}$  بین انتهای فوقانی میله وسط و میله صلب فوقانی قرار دارد. ضرایب ارتجاعی فولاد و مس به ترتیب



**مسئله ۲-۲-۳۵** سازه صلب شکل ۲-۲-۳۵-۲-۲ بوسیله یک مفصل و سه مهار فولادی با سطح مقطع و طول یکسان به فونداسیون متصل شده است. اگر تنش مجاز فولاد  $\sigma = 1600 \text{ Kg/cm}^2$  و ضریب ارتجاعی آن  $E = 2 \times 10^6 \text{ Kg/cm}^2$  باشد مساحت سطح مقطع لازم مهارها را حساب کنید.

**مسئله ۲-۳-۱** میله AC در شکل ۲-۳-۱-۲ کاملاً "صلب و در نقطه A مفصلی و در نقاط B و C به دو میله DB و EC آویزان می‌باشد. وزن AC برابر  $50 \text{ kN}$  و وزن دو میله دیگر قابل نظر می‌باشد. درجه حرارت هر دو میله CE و DB به اندازه  $35^\circ \text{C}$  افزایش می‌یابد. تنش‌های ایجاد شده در دو میله را حساب کنید. DB از مس با  $E = 90000 \text{ MN/m}^2$  ،  $\alpha = 18 \times 10^{-6} \text{ C}^{-1}$  و مساحت سطح مقطع برابر  $1000 \text{ mm}^2$  و CE از فولاد با  $E = 200000 \text{ MN/m}^2$  ،  $\alpha = 12 \times 10^{-6} \text{ C}^{-1}$  و مساحت سطح مقطع  $500 \text{ mm}^2$  می‌باشد. از امکان کماتش جانبی میله‌ها صرف نظر کنید.

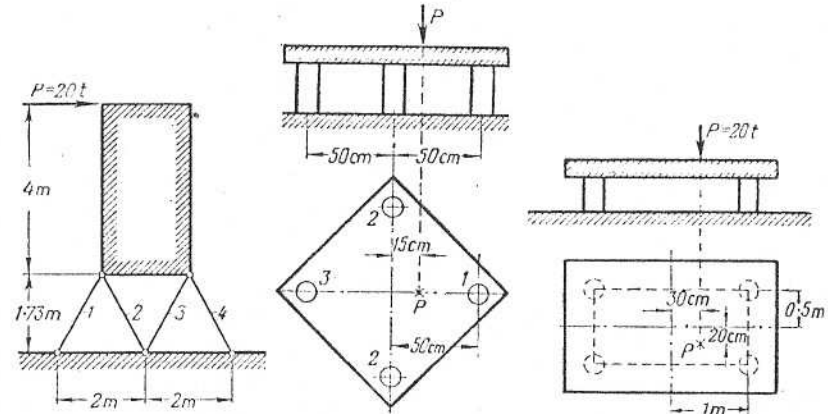


شکل ۲-۳-۱

شکل ۲-۳-۲

**مسئله ۲-۳-۲** میله صلبی مطابق شکل ۲-۳-۲-۲ متکی بر یک تکیه گاه مفصلی و به وسیله دو میله با سطح مقطع یکسان  $40 \text{ cm}^2$  آویزان است. پس از نصب میله‌ها درجه حرارت به اندازه  $20^\circ \text{C}$  اضافه می‌شود. تنش‌های حرارتی در میله‌ها را حساب کنید.

**مسئله ۲-۳-۳ تا ۲-۳-۸** اگر  $\Delta$  خطای تولید (اندازه نبودن) یکی از اعضاء نشان داده شده در شکل باشد تنش‌های ناشی از سوار کردن سازه را پیدا کنید.



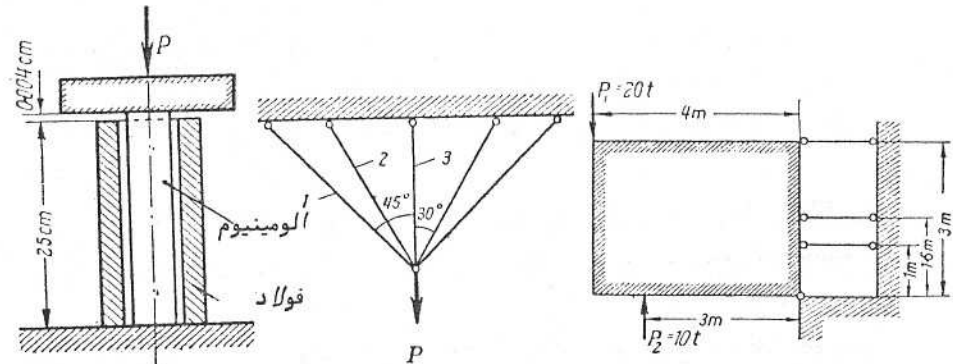
شکل ۲-۲-۳۰

شکل ۲-۲-۳۱

شکل ۲-۲-۳۲

آلومینیوم مساوی خواهند بود؟ ضرایب ارتجاعی فولاد و آلومینیوم به ترتیب برابر  $2 \times 10^6 \text{ Kg/cm}^2$  و  $0.7 \times 10^6 \text{ Kg/cm}^2$  می‌باشد.

**مسئله ۲-۲-۳۴** تمام میله‌های خرابی شکل ۲-۲-۳۴-۲-۲ یکسان و به قطر 3 cm و از یک نوع مصالح می‌باشند. تنش‌ها را در میله‌ها تعیین کنید. بار P برابر 30t است.



شکل ۲-۲-۳۳

شکل ۲-۲-۳۴

شکل ۲-۲-۳۵

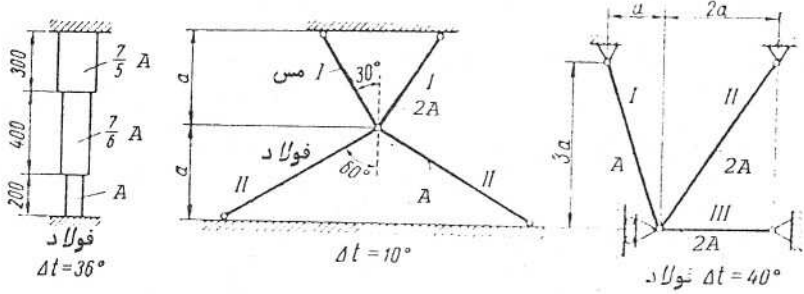


$\Delta t_i =$  تغییر درجه حرارت عضو  $i$  از سازه

برای فولاد:  $\alpha = 125 \times 10^{-7} C^{-1}$ ,  $E = 2 \times 10^6 Kg/cm^2$

برای مس:  $\alpha = 165 \times 10^{-7} C^{-1}$ ,  $E = 10^6 Kg/cm^2$

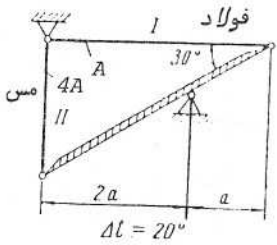
در مسائل ۱۳-۲-۳، ۱۵-۲-۳ و ۱۶-۲-۳ برای فولاد:  $E = 2 \times 10^5 MN/m^2$



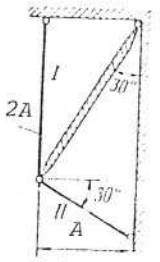
شکل ۹-۲-۳

شکل ۱۰-۲-۳

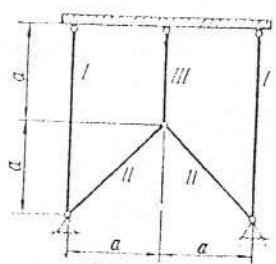
شکل ۱۱-۲-۳



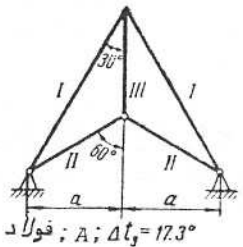
شکل ۱۲-۲-۳



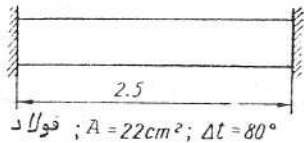
شکل ۱۳-۲-۳



شکل ۱۴-۲-۳



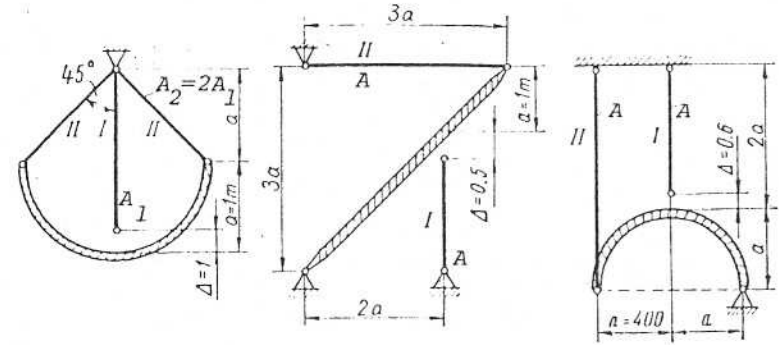
شکل ۱۵-۲-۳



شکل ۱۶-۲-۳

دیوارهای ارتجاعی  
هر یک با تغییر مکان  
0.25 mm برای نیروی  
10 t

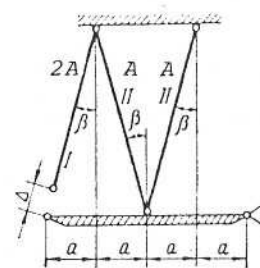
ضریب ارتجاعی میله‌ها را  $E = 2 \times 10^6 Kg/cm^2$  فرض کنید. در مسائل ۲-۳-۷ و ۲-۳-۸  
فرض کنید:  $E = 2 \times 10^5 MN/m^2$



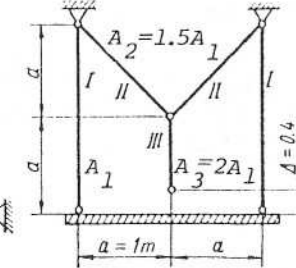
شکل ۳-۲-۳

شکل ۴-۲-۳

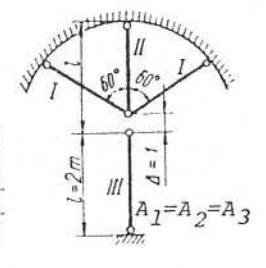
شکل ۵-۲-۳



شکل ۶-۲-۳



شکل ۷-۲-۳

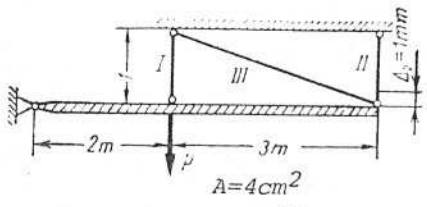


شکل ۸-۲-۳

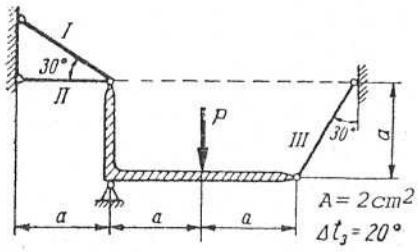
مسئله ۹-۲-۳ تا ۱۶-۲-۳ تنش‌های ناشی از تغییر درجه حرارت را در هر یک

از سازه‌ها پیدا کنید. در شکل‌های ۹-۲-۳ تا ۱۶-۲-۳:

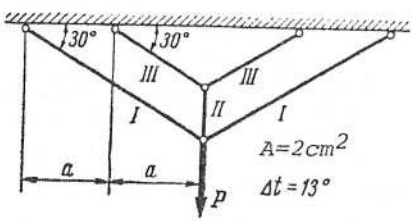
تغییر درجه حرارت تمام سازه بر حسب سانتیگراد  $\Delta t =$



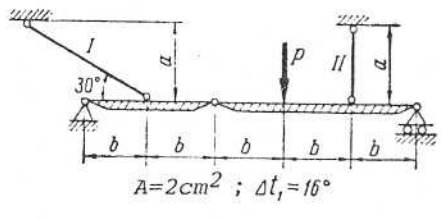
شکل ۲-۳-۲۳



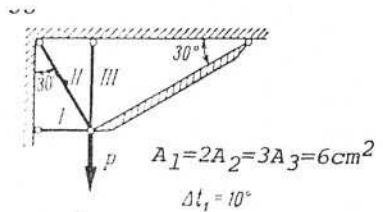
شکل ۲-۳-۲۵



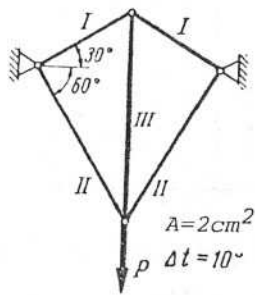
شکل ۲-۳-۲۷



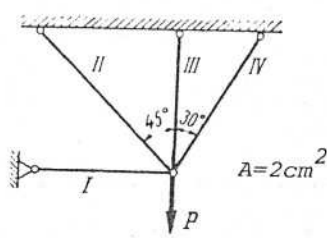
شکل ۲-۳-۲۹



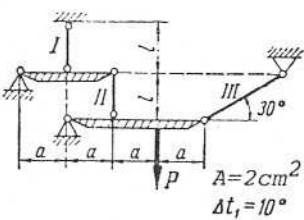
شکل ۲-۳-۲۴



شکل ۲-۳-۲۶

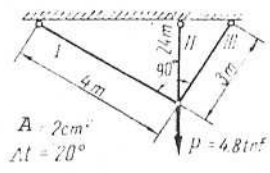


شکل ۲-۳-۲۸

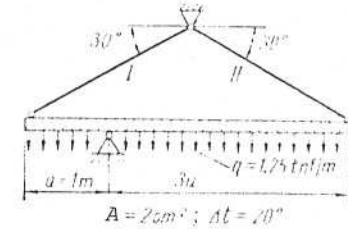


شکل ۲-۳-۳۰

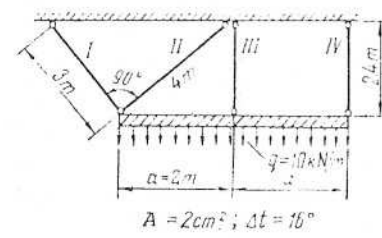
مسئله ۲-۳-۱۷ تا ۲-۳-۲۲ تنش‌های ناشی از عمل نیروها و تغییر درجه حرارت را پیدا کنید. برای میله‌ها  $E = 2 \times 10^6 \text{ Kg/cm}^2$  و  $\alpha = 12 \times 10^{-6} \text{ C}^{-1}$  می‌باشد. در مسائل ۲-۳-۲۱ و ۲-۳-۲۲ فرض کنید:  $E = 2 \times 10^5 \text{ MN/m}^2$ .



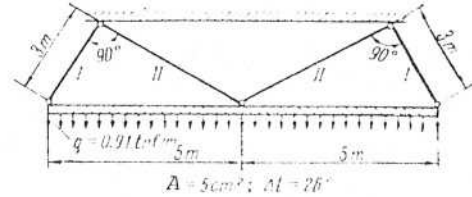
شکل ۲-۳-۱۷



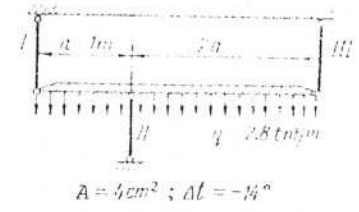
شکل ۲-۳-۱۹



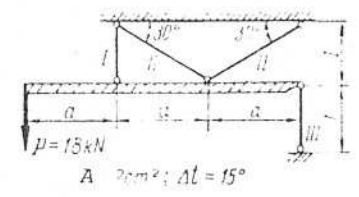
شکل ۲-۳-۲۱



شکل ۲-۳-۱۸



شکل ۲-۳-۲۰



شکل ۲-۳-۲۲

مسئله ۲-۳-۲۳ تا ۲-۳-۳۰ بر مبنای تنش مجاز، حداکثر بار مجاز را تعیین کنید. همچنین تنش‌های حرارتی و ناشی از اندازه نبودن یکی از اعضا را برای حالات

۲-۶ جواب‌های مسائل حل نشده

$$\sigma_{AB} = \frac{1}{2} \sigma_{CD} = 750 \text{ Kg/cm}^2 \quad : ۲-۲-۱$$

$$: ۲-۲-۲$$

$$\text{نیرو در AD} = \frac{2P}{\frac{A_1 L_2^2 H}{2A_2 L_1^3} + \frac{2H}{L_2}}$$

$$\text{نیرو در AC} = \frac{2P}{\frac{4HA_2 L_1^2}{A_1 L_2^3} + \frac{H}{L_1}}$$

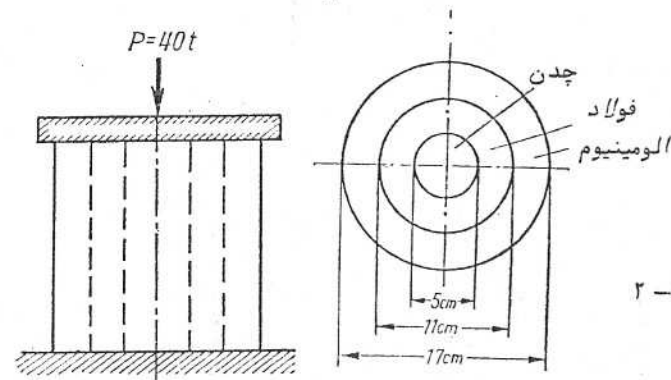
۲-۲-۳ : تنش در قسمت فوقانی  $500 \text{ Kg/cm}^2$  و در قسمت تحتانی  $-1000 \text{ Kg/cm}^2$  می‌باشد.

۲-۲-۴ : تنش‌ها از بالا به پایین به ترتیب عبارتند از 83 و  $-1417 \text{ Kg/cm}^2$

$$83.6 \text{ t} : ۲-۲-۵$$

$$a = 39 \text{ cm} ; d = 22 \text{ mm} : ۲-۲-۶$$

مشخص شده در روی شکل‌ها پیدا کنید. برای میله‌ها فرض کنید :  $E = 2 \times 10^6 \text{ Kg/cm}^2$  و  $\sigma_w = 1600 \text{ Kg/cm}^2$  و  $\alpha = 12 \times 10^{-6} \text{ C}^{-1}$ . در مسائل ۲-۲-۲۸ و ۲-۲-۳۰ و فرض کنید :  $\sigma_w = 160 \text{ MN/m}^2$  و  $E = 2 \times 10^5 \text{ MN/m}^2$ .



شکل ۲-۳-۳۲

**مسئله ۲-۳-۳۱** تعیین کنید فاصله لازم بین ریل‌های آهن را برای اینکه در تابستان آنها یکدیگر را تحت فشار قرار ندهند. ریل‌ها در درجه حرارت  $10^\circ \text{C}$  جا گذاشته شده‌اند و حداکثر درجه حرارت تابستان  $60^\circ \text{C}$  می‌باشد. طول ریل‌ها 8 m است. اگر بین ریل‌ها فاصله گذاشته نشود چه تنش‌هایی در آنها ایجاد خواهد شد؟  $E = 2 \times 10^6 \text{ Kg/cm}^2$ .

**مسئله ۲-۳-۳۲** یک میله چدنی کوتاه در داخل یک لوله فولادی به آزادی قرار دارد و هر دو آنها در داخل یک لوله الومینیومی قرار دارند. تنش‌هایی را که در اثر بار  $P=40 \text{ t}$  بوسیله یک دال صلب در لوله‌ها و میله چدنی ایجاد می‌شود حساب کنید. ضرائب ارتجاعی چدن، فولاد و الومینیوم به ترتیب  $1.2 \times 10^6$ ،  $2 \times 10^6$  و  $0.7 \times 10^6 \text{ Kg/cm}^2$  می‌باشند (شکل ۲-۳-۳۲).

۱۷۳

0.895 mm : ۲-۲-۲۴

فولاد = 50 cm<sup>2</sup> ; جوب = 500 cm<sup>2</sup> : ۲-۲-۲۵

A<sub>1</sub> = A<sub>2</sub> = 24.6 cm<sup>2</sup> ; A<sub>3</sub> = 12.3 cm<sup>2</sup> : ۲-۲-۲۶

112.5 t : ۲-۲-۲۸ 32.8 t : ۲-۲-۲۷

در میله مسی = 144 Kg/cm<sup>2</sup> : ۲-۲-۲۹

در قسمت فوقانی = -90Kg/cm<sup>2</sup> ; در قسمت تحتانی = 1026Kg/cm<sup>2</sup>  
میله‌های فولادی میله‌های فولادی

σ<sub>1</sub> = 1330 ; σ<sub>2</sub> = 525 ; σ<sub>3</sub> = -525 : ۲-۲-۳۰

σ<sub>4</sub> = -1330 Kg/cm<sup>2</sup>

F<sub>1</sub> = 0.4P ; F<sub>2</sub> = 0.25P ; F<sub>3</sub> = 0.1P : ۲-۲-۳۱

F<sub>1</sub> = 1.5t ; F<sub>2</sub> = 4.5t ; F<sub>3</sub> = 8.5t ; F<sub>4</sub> = 5.5t : ۲-۲-۳۲

6.9 t : ۲-۲-۳۳

σ<sub>1</sub> = 707 ; σ<sub>2</sub> = 1060 ; σ<sub>3</sub> = 1414  $\frac{\text{Kg}}{\text{cm}^2}$  : ۲-۲-۳۴

7.65 cm<sup>2</sup> : ۲-۲-۳۵

σ<sub>st</sub> = 72 MPa ; σ<sub>cu</sub> = -21.7 MPa : ۲-۳-۱

σ<sub>1</sub> = -470 ; σ<sub>2</sub> = -542 Kg/cm<sup>2</sup> : ۲-۳-۲

σ<sub>1</sub> = 739 ; σ<sub>2</sub> = 261 Kg/cm<sup>2</sup> : ۲-۳-۳

۱۷۲

σ<sub>s</sub> =  $\frac{5}{9} \sigma_0$  ; σ<sub>c</sub> =  $-\frac{\sigma_0}{27}$  : ۲-۲-۷

5 cm<sup>2</sup> : ۲-۲-۹ 3.78 cm<sup>2</sup> : ۲-۲-۸

8 cm<sup>2</sup> : ۲-۲-۱۱ 4.3 cm<sup>2</sup> : ۲-۲-۱۰

3 cm<sup>2</sup> : ۲-۲-۱۳ 20 cm<sup>2</sup> : ۲-۲-۱۲

A<sub>1</sub> = 7.5 cm<sup>2</sup> ; A<sub>2</sub> = 3.75 cm<sup>2</sup> : ۲-۲-۱۴

σ<sub>1</sub> = 1040Kg/cm<sup>2</sup> ; σ<sub>2</sub> = 1560Kg/cm<sup>2</sup> : ۲-۲-۱۵

σ<sub>1</sub> = 1164Kg/cm<sup>2</sup> ; σ<sub>2</sub> = 875 Kg/cm<sup>2</sup> : ۲-۲-۱۶

σ<sub>1</sub> = 61 Kg/cm<sup>2</sup> ; σ<sub>2</sub> = 87 Kg/cm<sup>2</sup> : ۲-۲-۱۷

σ<sub>1</sub> = 70.7 MN/m<sup>2</sup> ; σ<sub>2</sub> = 141.4MN/m<sup>2</sup> : ۲-۲-۱۸

120 MN/m<sup>2</sup> : ۲-۲-۱۹

σ<sub>1</sub> = 10 MN/m<sup>2</sup> ; σ<sub>2</sub> = 7.1 MN/m<sup>2</sup> : ۲-۲-۲۰

σ<sub>1</sub> = 25 Kg/cm<sup>2</sup> ; σ<sub>2</sub> = 1000 Kg/cm<sup>2</sup> : ۲-۲-۲۱

σ<sub>1</sub> = 390 Kg/cm<sup>2</sup> ; σ<sub>2</sub> = 312 Kg/cm<sup>2</sup> : ۲-۲-۲۲

σ<sub>1</sub> = 903 ; σ<sub>2</sub> = 903 ; σ<sub>3</sub> = 452 Kg/cm<sup>2</sup> : ۲-۲-۲۳



1YΔ				
800 ; 450 Kg/cm <sup>2</sup>				: ۲-۲-۱۸
144 ; 192 Kg/cm <sup>2</sup>				
500 ; 1500Kg/cm <sup>2</sup>				: ۲-۲-۱۹
576 ; 192 Kg/cm <sup>2</sup>				
400 ; 450 ; 550 Kg/cm <sup>2</sup>				: ۲-۲-۲۰
288 ; 432 ; 144 Kg/cm <sup>2</sup>				
50 ; 37.5 ; 75 ; 62.5 MN/m <sup>2</sup>				: ۲-۲-۲۱
48 ; 36 ; 12 ; 6 MN/m <sup>2</sup>				
130 ; 10 ; 50 MN/m <sup>2</sup>				: ۲-۲-۲۲
16 ; 32 ; 16 MN/m <sup>2</sup>				
P = 19.1t ; 671 ; 322 ; 168 Kg/cm <sup>2</sup>				: ۲-۲-۲۳
P = 14.3t ; 147 ; 93 ; 93 Kg/cm <sup>2</sup>				: ۲-۲-۲۴
P = 9.06t ; 229 ; 294 ; 280 Kg/cm <sup>2</sup>				: ۲-۲-۲۵
P = 7.14t ; 93 ; 93 ; 54 Kg/cm <sup>2</sup>				: ۲-۲-۲۶
P = 5.2 t ; 72 Kg/cm <sup>2</sup>				: ۲-۲-۲۷
	P = 63 kN			: ۲-۲-۲۸
P = 2.05t ; 300 ; 225 Kg/cm <sup>2</sup>				: ۲-۲-۲۹

1Y۴				
$\sigma_1 = 300$	;	$\sigma_2 = 200 \text{ Kg/cm}^2$		: ۲-۲-۳
$\sigma_1 = 1091$	;	$\sigma_2 = 545 \text{ Kg/cm}^2$		: ۲-۲-۵
$\sigma_1 = \frac{\Delta E}{5a} \sin\beta$	;	$\sigma_2 = \frac{2\Delta E}{5a} \sin\beta$		: ۲-۲-۶
$\sigma_1 = 16.4$	;	$\sigma_2 = 15.4$	: $\sigma_3 = 16.4 \text{ MN/m}^2$	: ۲-۲-۷
$\sigma_1 = 20$	;	$\sigma_2 = 40$	: $\sigma_3 = 60 \text{ MN/m}^2$	: ۲-۲-۸
$\sigma_1 = 764$	;	$\sigma_2 = 917$	: $\sigma_3 = 1070 \text{ Kg/cm}^2$	: ۲-۲-۹
$\sigma_1 = 87$	;	$\sigma_2 = 302 \text{ Kg/cm}^2$		: ۲-۲-۱۰
$\sigma_1 = 172$	;	$\sigma_2 = 98$	: $\sigma_3 = 1000 \text{ Kg/cm}^2$	: ۲-۲-۱۱
$\sigma_1 = 596$	;	$\sigma_2 = 43 \text{ Kg/cm}^2$		: ۲-۲-۱۲
			$35 \text{ MN/m}^2$	: ۲-۲-۱۳
$\sigma_1 = 513$	;	$\sigma_2 = 726$	: $\sigma_3 = 1025 \text{ Kg/cm}^2$	: ۲-۲-۱۴
$\sigma_1 = 6$	;	$\sigma_2 = 10.4$	: $\sigma_3 = 10.4 \text{ MN/m}^2$	: ۲-۲-۱۵
			$106 \text{ MN/m}^2$	: ۲-۲-۱۶
800 ; 600 ; 1400 Kg/cm <sup>2</sup>				: ۲-۲-۱۷
120 ; 200 ; 160 Kg/cm <sup>2</sup>				

۱۷۶

$$P = 28.3 \text{ kN} ; 16.3 ; 8.1 ; 5.4 \text{ MN/m}^2 : r-r-r_0$$

$$5 \text{ mm} ; \sigma = -1250 \text{ Kg/cm}^2 : r-r-r_1$$